

NOWY

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Piątek, dnia 25 kwietnia 1913 r.

Redakcja i administracja „Now. Kurjera Łódzkiego“ mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej № 87.

Interesowani do redakcji zgłaszać się mogą od 12 do 3 po południu i od 6 do 7 wiecz. Administracja otwarta od 9 rano do 8 wiecz.

Adres telegraficzny „Łódź Kurjer“

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry cena, honorarjów

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.

Za odnośnienie do domu lub przesyłką pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.

Za przesyłkę zagranicę dolicza się 60 k. miesięcznie.

Zmiana adresu 20 kop. **Telefonu № 253.**

Cena ogłoszeń: I-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop. nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop. Drobne ogłoszenia 1/2 kop. za wyraz.

Ogłoszenia zamiejscowe: I strona 50 kop., reklamy po 20 k., zwyczaj. 12 k. za wiersz petitowy lub jego miejsca.

administracja **wypłacać nie będzie.**

Agentury: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień“, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa 23; w Zgierzu: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Lacha **WYŁĄCZNE PRAWO** przyjmowania ogłoszeń w Rosji, za granicą i w Król. Polskiem, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metz i S-ka

Teatr Popularny

Konstantynowska 16.

Ostatni tydzień sezonu

W niedzielę po południu

W niedzielę wieczór we wtorek i środę

Dziewica Orleańska

Rycerze północy

występy Stanisławy WYSOCKIEJ

Jeżeli zalecamy, to tylko coś znakomitego, a tem jest — piwo —

Waldsehleschen

Ządać wszędzie! :: Skład główny Pańska 39
TELEFON 11-15.

NAJSKUTECZNIEJSZY SRODEK usuwa

piegi, przyszoze, opaleniznę, węgry, czerwonosć twarzy i wszelkie plamy

Pasta do twarzy

wynałazku aptekarza

Jana Niwińskiego.

Dla uniknięcia nasładownictwa, każde pudełko zaopatrzone jest w plombę, na której znajduje się № 284 i nazwisko wynałazcy

Jan Niwiński.

Sprzedawca w aptekach, składach aptecznych i perfumerjach.

Obecny stan przemysłu.

W ostatnich czasach, szczególnie w przemyśle włóknistym, daje się zauważyć poważny zastój ekonomiczny, a co za tem idzie zmniejszenie produkcji.

Sytuacja tego rodzaju daje się zauważyć nie tylko u nas w Łodzi, lecz wśród największych milionowych firm moskiewskich.

Zupełnie jasnym jest, iż jest to wynikiem niewyraźnej sytuacji politycznej ogólnieuropejskiej, jakkolwiek faktycznego źródła tego rodzaju stosunków należy szukać w nędzy mieszkańców prowincji w całym państwie, którzy wskutek nieurodzajów i głodu, nie są w stanie czynić odpowiednich zakupów i hamują wskutek tego rozwój przemysłu krajowego.

Przemysł manufakturowy, który stanowi trzecią część ogólnego przemysłu państwowego i tem samym zatrudniający większą część proletariatu, znalazł się w wyjątkowych warunkach.

Zbytu na zewnątrz państwa niema — stara się jedynie, oprócz zysków miejscowych, uzyskać możność zbytu na rynkach azjatyckich.

W swoim czasie, premier ministrów, Kokowcew, dużo mówił o konieczności dania inicjatywy dla poparcia i ożywienia handlu i przemysłu rodzinnego. Wszakże dla urzeczywistnienia tego celu potrzebnym jest, oprócz obietnic, silna i dobra wola.

A tej ostatniej, ze smutkiem, to zaznaczyć musimy, do tej pory dożyć nie możemy.

Taryfy celne, obowiązujące państwo rosyjskie z sąsiednimi, są tak wysoce niewygodnymi, iż zniewalają mieszkańców tutejszych do ograniczania się w najniezbędniejszych potrzebach.

Dosyć powiedzieć, że podatek od bawełny wynosi około 40 procent w stosunku do swej rzeczywistej ceny. Mniej więcej w tym samym stopniu opodatkowane są maszyny, wena, żelazo i t. p. Szczególniej maszyny, wyrabiane za granicą, podlegają takiemu opodatkowaniu, iż założenie fabryki u nas kosztuje dwa razy więcej, niż za granicą. Mało tego — taki rdzenny produkt miejscowy jak len, wywożony jest za granicę i dopiero gotowe wyroby bliższe przywożone są do nas!

Stanowczo, podczas odnowienia traktatu celnego z Niemcami, wszystkie te kwestje powinny być wzięte pod ścisłą uwagę, z uwzględnieniem technicznego postępu dla naszego przemysłu.

Samo przez się rozumie się, że państwo, w celu zmniejszenia kosztów produkcji, a tem samem, podniesienia ekonomicznego kraju, powinno postarać się o podwyższenie umysłowego rozwoju robotnika, czyli innymi słowy, o zaprowadzenie obowiązkowego, powszechnego nauczania, o rozszerzenie swobód obywatelskich i praw do zrzeszeń się zawodowych.

Państwo powinno podjąć wszelkie starania, mające na celu zabezpieczenie przyszłego kulturalnego i ekonomicznego rozwoju swych obywateli.

Tymczasem jesteśmy świadkami oryginalnego zjawiska — drożyzny na każdym polu i w każdej dziedzinie, a niezależnie od tego obojętnie przechodzimy do porządku dziennego, gdy odczytujemy w pismach straszne i niepokojące wieści o nieurodzajach w wewnętrznych guberniach Cesarstwa, o dziesiątkach tysięcy, pozostających bez pracy, robotników w Łodzi, z których wielu z głodu i wycieńczenia pada na ulicach po to jedynie, by Pogotowie,

udzieliwszy „doraźnej pomocy“ pozostało ich na miejscu wypadku...

Straszne, a jednak prawdziwe!

Magnaci nasi i potentaci finansowi nie czytują rubryki ofiar, padających na ulicach z nędzy. Kapitały zagraniczne olbrzymie interesy robia korzystając z naszej niezaradności — a my? — śmiech powiedzieć — niby niewolnicy, w nędzy i łzach pędzimy swe życie!

My, których kraj posiada jeszcze wiele niewyzyskanych bogactw.

Czegóż potrzeba, aby panujące stosunki zmieniły się na lepsze?

Jednego tylko: dla rozwoju ekonomicznego kraju niezbędnym jest zaprowadzenie ścisłej prawnej i sprawiedliwej opieki nad rozwojem przemysłu i dotychczasowych warunków, krepujących ów rozwój na każdym kroku.

Bal — rozszerzenie praw potrzebne jest w każdej dziedzinie.

J. Garlikowski.

Czas odnowić prenumeratę.

Dzisiejszy numer składa się z 8 kolumn.

KALENDARZYK.

—o—

Piątek, 25 kwietnia 1913 r.

Dziś: Marka Ewang.

Jutro: Klęta i Marcelina.

NA WSZYSTKO...

Na wszystko swoją zgodę dam:
Czy rzekną mi: żyć będziesz sam,
Czy do więzienia każą iść,
Czy zamiast mięsa trawę gryźć...
Na wszystko swoją zgodę dam,
Byle Szustowa koniak był tam!

r831-1

Wywiady naszego korespondenta.

Niemcy i Turcja.

Wiedeń, 23 kwietnia.

Rząd niemiecki jeszcze do tej pory nie może się pogodzić z myślą, że wszystkie jego rachuby na pomoc Turcji w razie ewentualnego starcia międzynarodowego zakończyły się zupełnym bankructwem. Nie może też on wyrzec się nadziei, że w przyszłości podczas podziału Turcji azjatyckiej część tej ostatniej przypadnie Niemcom. Dlatego też stara się popierać Turcję gdzie może i jak tylko może, byle zabezpieczyć swoje własne rachuby na przyszłość.

Bardzo charakterystyczną pod tym względem korespondencją berlińską pomieszcza wiedeńska „Reichspost“.

A mianowicie ów list twierdzi co następuje:

Niemiecki sekretarz stanu spraw zagranicznych pan von Jagow podkreślił w sposób bardzo wyraźny, że

Turecja może także i w przyszłości liczyć na wszelką pomoc moralną Niemiec. Pan von Jagow te słowa poparł natychmiast czynem. Niemcy są zdania, że w sprawie przyszłości wysp na morzu Egejskim niepodobna pod żadnym warunkiem spełnić daleko sięgających życzeń greckich. I to nie tylko w interesie Turcji, lecz także i w interesie Niemiec.

Przedewszystkiem chodzi tutaj o grupę tych wysp na morzu Egejskim, które leżą w pobliżu Dardanelów. Wydanie tych wysp Grecji, która dzisiaj jest niczem innym, jak tylko częścią trójporozumienia, zagrożłoby bezpośrednio wielkiem niebezpieczeństwem półwyspowi Gallipoli i Konstantynopolowi. Owe wyspy Tenedos, które leżą bezpośrednio u wejścia do Dardanelów, Imbros, Samothraki i Lemnos muszą pozostać przy Turcji.

Grecja nie powinna żadną miarą ich otrzymać. Zasada narodowości mieszkańców tych wysp nie gra tutaj żadnej roli. Kwestję narodowości należy wykluczyć z wszystkich rokowań. Jedyną oceną dalszego losu tych wysp są względy polityczne, strategiczne i gospodarcze. Te względy przemawiają za zatrzymaniem owych wysp w posiadaniu Turcji.

Druga grupa owych wysp, a mianowicie wielkich wysp, leży bezpośrednio u wybrzeża Azji Mniejszej. Te wyspy panują nad wszystkimi dobrymi portami i nad wszystkimi dobremi zatokami.

Owe wyspy w rękach Grecji, miałyby niesłychanie ważne znaczenie dla wojny zaczepnej przeciwko Azji Mniejszej. Lesbos panuje nad zatoką Erdamid. Umożliwia ona wjazd i wyjazd z Alwalyku. Jeszcze gorszą byłaby wyspa Chios, gdyby się znalazła w rękach Grecji. Wyspa Chios, panuje pod względem strategicznym nad Smyrną i zatoką Smyrny, która jest największym portem handlowym całej Azji Mniejszej. Podobnie ukształtowały się stosunki co do wyspy Kos. I ona również panuje nad zatoką Kos, i tem samem panuje nad całą okolicą, ciągnącą się nad zatoką. Te trzy wyspy muszą pozostać w rękach Turcji. Natomiast wyspy Samos i Rodos mogą przejść pod panowanie Grecji pod pewnymi warunkami.

Niemcy mają prawo zabrania głosu przy załatwianiu tych spraw, ponieważ dzięki długiej i bardzo rozsądnej, oraz trudnej pracy zyskały tytuł, uprawniający je do przewodnictwa gospodarczego i ekspansji w Azji Mniejszej, zwłaszcza w Anatolii.

To prawo do przewodnictwa byłoby narażone na niebezpieczeństwo, gdyby na owych wyspach usadowiło się jakieś inne państwo, zwłaszcza państwo bardzo ściśle zaprzyjaźnione z potrojnem porozumieniem. Francja,

na podstawie dawnego planu mądrego pana Poincarégo zamierza się usadowić na stałe w Syrii. Właśnie w w ostatnich dniach Francja zdobyła szereg koncesji od rządu tureckiego. Może ona podjąć niebezpieczny pochód gospodarczy ku Anatolii za pośrednictwem dróg handlowych, prowadzących z Bajrutu i Halebu.

Dlatego też Niemcy muszą dbać o to, ażeby nie zamknięto im dostępu do Anatolii od strony morza Egejskiego.

Te informacje dowodzą, że właściwie już teraz walka państw z sobą rywalizujących w Azji Mniejszej o podział tej ostatniej, właściwie się rozpoczęła. Ten proces będzie postępował bardzo szybko. Łada rok, a może nawet i za rok kwestja podziału Turcji azjatyckiej stanie na porządku dziennym. Przybywa jeszcze do tych państw Anglja, która już z uwagi na swoje panowanie w Egipcie nie może sobie życzyć, a nawet nie może pozwolić na usadowienie się Niemiec w Azji Mniejszej, ponieważ wówczas panowanie angielskie w Egipcie byłoby zagrożone od strony lądowej, to jest na tym punkcie, na którym Anglja oddawna już jest najsłabsza.

Szturm na Skutari.

Z dobrze poinformowanego źródła dziennik „Reichspost“ dowiedział się, że szturm generalny na Skutari podjęły wojska czarnogórskie, wzmocnione przez ochotników serbskich. Generał serbski, zanim opuścił stanowisko pod Skutari, pozwolił żołnierzom serbskim pozostać na ochotnika w szeregach czarnogórskich. Tak samo i ciężka artylerja obłężnca serbska pozostała pod miastem i brała udział w bombardowaniu. Czarnogórcy twierdzą, że prowadzili szturm, rozporządzając 32,000 ludzi. W rzeczywistości mieli przecież zaledwie 25,000 ludzi pod Skutari. Większość wojsk serbskich zbiera się w San Giovanni, di Medua, ażeby odplynąć do Saloniki. Stoi tamże flota której towarzyszy mała i stara kanonierka grecka jako konwoj wojskowy. W Macedonji południowej zbierają się wojska greckie i serbskie w wielkich masach, by stawić opór wojskom bułgarskim.

W sprawie szturm na Skutari „Neues Wiener Tageblatt“ pisze: Szturm generalny rozpoczął się w poniedziałek rano. Poprzednio twierdzą i miasto ostrzeliwano z wszystkich stron w sposób bardzo gwałtowny przez 48 godzin. Ciężka artylerja serbska bierze udział w bombardowaniu. Działa obsługują kanonierzy w mundurach czarnogórskich. Bombardowanie podobno zburzyło większą część miasta i przyszło tam także do wybuchu pożarów. Załoga

turecka stawiała opór bohaterski. O Brdica toczyły się krwawe walki. Czarnogórcy poszli do ataku z bagnietem w rękę. Pomimo że baterje tureckie gwałtownym ogniem, zmiały czarnogórców całemi masami, szli oni bez przestanku naprzód. Atak na górę Tarabosz rozpoczęły oddziały czarnogórskie złożone z żołnierzy rzucających bomby ręczne. Straty czarnogórców mają być podobno niesłychane. Załoga turecka podejmowała ustawicznie przeciwalki, częściami z powodzeniem.

Jest rzeczą bardzo charakterystyczną, że król Mikotaj Czarnogórski przerwał cały ruch telegraficzny i pocztowy, by uniemożliwić Europie kontrolowanie wypadków pod Skutari. Obawia się on, że na wypadek, gdyby państwa europejskie dowiedziały się w porę o rezultatach szturm na Skutari, mogłyby wysadzić w San Giovanni di Medua na ląd oddział mieszanym międzynarodowy i postać go do Skutari. W ciągu trzech dni ów oddział mógłby dotrzeć do miasta i połączyć się z załogą. Wówczas król musiałby zaprzestać dalszego szturm, ponieważ nie mógłby prowadzić walki z całą Europą.

Polonizacja czy rusyfikacja.

Oslawiony profesor Łokot, na szpaltach „Now. Wrem.“ stara się rozstrzygnąć powyższe zagadnienie w Król. Polskiem.

Profesor nie posiada żadnych danych do rozstrzygnięcia kwestji polonizacji lub rusyfikacji w Król. Polskiem, o ile wogóle kwestję taką podnosić można.

Artykuł więc nie jest niczem innym, jak tylko walkowaniem jednej czy dwóch tez. Niektóre jednak wyznania p. Łokotia są dość charakterystyczne i dlatego podajemy je in extenso.

Autor chce być optymistą, i stwierdza, że:

„jeżeli porównać to, co było w Królestwie Polskiem 20 — 30 lat temu z tem, co jest obecnie, to postępy rosyjskiej idei narodowej są oczywiście“.

Takie jednak wyznanie nie przeszkadza p. Łokotowi w końcu artykułu stać się pesymistą:

„Lecz postać rzeczy jest w każdym razie bardzo niepoieszająca z punktu widzenia rzeczywistych postępów rosyjskiej idei narodowej i mimowoli nasuwa się pytanie: cóż wreszcie widzimy w tej nerwowej kulturalno-narodo-

wej walce — rusyfikacja, czy polonizacja?

Pragmatyzm myśli nie zupełnie profesorski. Co jednak utwierdza żywioły rosyjskie w Królestwie?

„Pierwsze miejsce należy bez kwestji oddać armji. Na drugim miejscu stoi rosyjska średnia szkoła, sąd i administracja. Niechaj te czynniki rosyjskości w polskim kraju będą, że tak powiem, mechanicznymi, zewnętrzniemi, nie przenikającymi do głębi duszy narodowej i poczucia narodowego polaków. Lecz z jednej strony i zewnętrzne mechaniczne działanie w samej swej zasadzie, nie może pozostać takim w sensie absolutnym; choć w niewielkim stopniu, staje się jednak działaniem organicznym; z drugiej strony, być może dźwignikowi należy Bogu, że inteligentne sfery polskie stronią od odpowiednich sfer rosyjskich, ponieważ w takim razie w stosunku do tych sfer należałoby z zupełną pewnością postawić ostre pytanie: „rusyfikacja czy polonizacja“.

Z jakiej więc racji p. Łokot podnosi tę kwestję obecnie?

Słuszną myśl wyraził profesor co do polaków i inteligencji rosyjskiej w Królestwie.

„Nasza inteligencja nie tylko wolno-zawodowa, lecz i służbowa nie jest pewną pod względem swych przekonań narodowych i stałości. Pod tym względem ustępuje ona ogromnie inteligencji polskiej, od której powinna się uczyć zdrowego i silnego poczucia narodowego, traktując tę cechę polskiego narodu z uszanowaniem. Lecz rosyjska inteligencja jest bardzo słaba pod tym względem i na taką naukę liczyć nie można“.

Przechodząc do szkół rosyjskich w Król. Polskiem, autor stwierdza ich nieznaczny wpływ.

Biuro informacyjne dla handlu i przemysłu.

Oddawna odczuwa się brak organizacji, któreby udzielały wszechstronnych informacji w kwestjach naszego przemysłu i handlu osobom, rozpoczynającym pracę w tej dziedzinie. Brak ten uwydatnił się szczególnie silnie w ostatnich czasach, gdy na polu handlu i przemysłu drobnego zaczęło się znaczne ożywienie. Do pracy na tem polu stają przeważnie

69)

ARTUR GRUSZECKI

KANDYDACI.

Jednak to człowiek delikatny i zna się na formach — rozmyślał Milcer o Szaradzewiczu, z takim nie żał pracować wspólnie. To nie Okniński, który podpatruje każdą słabą stronę i z niej szydzi, to nie hrabia, który z miną protekcyjną wydaje polecenia. Szkoda, że od samego początku nie szedłem z nimi ręką w rękę, byłbym uniknął tego, bądź co bądź niemilego, przetrzczenia się ze stronnictwa do stronnictwa, westchnął głęboko. Ale kto temu winien, rozmyślał dalej, przecież nie ja, tylko oni sami. Nie dali mi katedry, chociaż o nią prosiłem i byłem gotów ożenić się z Mańcią; wepchnęli mnie do Rady i kiedym sklecił jaką taką większość, skazywali mnie na rolę parobka i popychadła. No, pomylili się, ja nie z tych lokajów pańskich.

Drzwi uchyliły się cicho i ciotka poprosiła na obiad.

— Biedny ty, — westchnęła ze współczuciem, — tak cię wynudził ten szkaradny Szaradzewicz.

— Dlaczego ciociu szkaradny?

— Widziałam go przecież, zresztą to twój przeciwnik i wróg.

— Najpierw ciociu, — pouczył Milcer, — Szaradzewicz, to bardzo rozumny i dobrze wychowany człowiek.

— A mówiłeś, że taki gbur.

— Może dla innych, nie dla mnie.

— Ale on twój wróg.

— Więc co? czy dlatego mam mu odmawiać wszelkich zalet?

— Ach, jaki ty szlachetny, — rozczuliła się, — ze świecą szukać drugiego takiego.

— Następnie ciociu, w polityce bywa różnie i dzisiejszy wróg, może być jutro przyjacielem.

Ciotka umilkła, jedząc zupełnie, a po chwili powiedziała:

— Na moją głowę, to za mądre.

— Co takiego, ciociu?

— Według mego rozumu, to albo jest się przyjacielem, albo wrogiem, takie sztuki lamane są dla mnie niezrozumiałe.

— Ciocia nie zna się na polityce, — uśmiechnął się wyrozumiale, — ktoś może być moim przeciwnikiem politycznym, ale gdy idzie o sprawę wielkie, o dobro ogólne, to w ich obronie łączę się z przeciwnikiem.

— Zapewne masz słusność, tylko, że ja stara tego nie rozumiem... Czy czytałaś bilet pani Orchowskiej?

— Tak jest, zaprasza mnie na dzisiejszy wieczór.

— Pójdiesz?

— Nie wiem... jestem tak zajęty.

— Ach, żeby się już raz skoń-

czyło z tą Radą, — westchnęła, — nie masz dnia, ni nocy spokojnej.

— To dopiero zaczęło się ciociu, a służba publiczna jest ciężka.

— Czy tylko opłaci się tobie?

— O to nie pytam, ja spełnię mój obowiązek, a reszta do mnie nie należy.

— Ach Karolu, tak się boje, ażeby zdrowia nie stracił.

— Niech się ciocia nie boi, czuję się zdrow i dzielny.

— Zapomniałam ci powiedzieć, że był tu woźny z magistratu i przyniósł papier jakis.

Wstała od stołu i po chwili oddała mu kopertę.

Milcer odczytał uważnie i odkładając papier, rzekł do ciotki:

— To uwiadomienie o najbliższem posiedzeniu Rady.

Przeszedłszy do swego pokoju, odczytał jeszcze raz porządek posiedzenia i zastanawiał się, przy której sprawie zabierze głos, ażeby zaznaczyć odmienną swego zapatrywania od zapatrywań stronnictwa konserwatywnego.

Wreszcie wybrał dyskusję nad interpelacją jednego z konserwatywnych radców w sprawie zwiększenia zasiłku dla szkoły zgromadzenia Córek Miłości Bożej, pensjonatu prowadzonego przez Niemki.

Miał to być pierwszy jego publiczny występ w Radzie, przygotował też starannie materiał statystyczny szkół i zakonów; zanotował zwrotne

punkty swej mowy i obmyślił efekty.

W sam dzień posiedzenia wyprawił ciotkę do miasta, a sam przed wielkim lustrem studiował swe gesty, postawę, spojżenia, mimikę twarzy i podatność głosu.

Przygotowany należycie, ubrany starannie, naperfumowany, szedł z bijącym trwożnie sercem do gmachu magistratu. Z powodu niedokładności zegarka o tyle się spóźnił, że większą część radców zastał już w sali. Patrząc na te zubożniałe twarze, na leniwe ruchy, na pewną ospałość postaci, zwątpił czy mowa jego zrobi pożądaną wrażenie. Gdy przechodził wśród nich, rozdalając uściski dłoni i uśmiechy, uczuł się tu tak obcym, tak dalekim, że błysnęło mu w myśli rzec się tej mowy, a prostem przesunięciem się do Szaradzewicza zaznaczyć swe zerwanie z dotychczasowym swąm stronnictwem.

Lecz wkrótce otrząsnął się zewnętrznie z tej trwogi i z uprzejmym uśmiechem zasiadł na swem zwykłym miejscu w pobliżu hrabiego, który uprzejmie z nim się przywitał i rzekł:

— Mamy dzisiaj pewną, podobno dla mniejszości, — dość drażliwą sprawę.

— Jaka, panie hrabio?

(D. a. a.)

ludzie niewyrobieni, z handlem mało obeznani, dla których niezbędna jest pomoc przy pierwszych krokach na tem polu. To też zaczęto zwracać się do najróżnorodniejszych instytucji, oraz redakcji pism z zapytaniami, dotyczącymi przemysłu i handlu. Jednakże, jak instytucje społeczne, tak i redakcje nie były w możności zadość uczynić życzeniom pytających, bądź to z powodu braku odpowiedniego materiału, bądź to z braku czasu.

Odczuwając tę żywotną potrzebę, niektóre instytucje potworzyły u siebie wydziały informacyjne w kwestjach, wchodzących w zakres ich działalności. Ogół jednak, słabo orientujący się, co do sfery poszczególnych organizacji, zwraca się często nie pod właściwym adresem. Wynika z tego powodu niepotrzebna zwłoka, tem dotkliwsza dla pytających, którym zależy na szybkiej informacji.

Na naradach, podjętych z inicjatywy Biura Pracy Społecznej, po szczegółowym rozważeniu sprawy, przekazano ją Warszawskiemu oddziałowi Towarzystwa popierania przemysłu i handlu.

W toku dalszych narad sekcja tegoż Towarzystwa, Koło Samopomocy Przemysłowej, wyraziła gotowość utworzenia, tytułem próby, Biura Informacyjnego, w celu udzielania informacji w dziedzinie wytwórczości krajowej, zbytu, źródeł nabycia towarów, techniki organizacyjnej, oraz w sprawach celnych i taryfowych.

Inne zaś organizacje społeczne przyrzekły współdziałanie w tej sprawie przez udzielanie odpowiedzi w kwestjach, wchodzących w zakres ich kompetencji.

Biuro informacyjne Koła Samopomocy już rozpoczęło swe czynności i udziela wszelkich informacji na zapytanie listowne w zakresie wyżej wymienionym. Z kompetencji swego Biura Koła Samopomocy wyłączyło informacje o zdolnościach kredytowych, oraz reklamacyjne i t. p.

Pragnąc, aby z Biura Informacyjnego mogły korzystać jaknajszersze rzesze drobnych przemysłowców i kupców, Koło Samopomocy postanowiło udzielać informacji bezpłatnie. Jedynie na koszt korespondencyjne Koło pobierać będzie 50 kop. w markach pocztowych.

Dla należytego funkcjonowania Biura niezbędne jest posiadanie jak największej ilości adresów wytwórców. To też Koło Samopomocy zwraca się za naszym pośrednictwem do wszystkich zakładów przemysłowych i handlowych z prośbą o przysłanie pod adresem Biura (Chmielna nr. 18) swych cenników, katalogów oraz sprawozdań handlowych.

Koło Samopomocy ma nadzieję, że powołana przez nie do życia placówka choć częściowo będzie mogła zaradzić potrzebie uzyskania należytych informacji i dlatego spodziewa się, że zainteresowani poprą Koło Samopomocy w jego usiłowaniach, mających na celu dobro i rozwój naszego przemysłu i handlu.

Odpowiedzialność poręczycieli.

Dotychczas mniemano, iż jeżeli ktoś za kims poręczył, to wierzyciel dając pewne ulgi dłużnikowi w sposobie i terminach uiszczenia długu, ma prawo trzymać w swych zylających dłoniach poręczyciela. Innemi słowy wbrew brzmieniu art. 2013 kodeksu Napoleona, od poręczyciela zaczęto wymagać więcej, aniżeli od dłużnika.

Otóż Senat — zdaje się — wprowadził do tej ciemnicy jaśniejsze światło.

Niejaki H. poręczył za W. w kasie pożyczkowo-oszczędnościowej.

Kasa pozwoliła dłużnikowi nie płacić rat w ciągu 11 miesięcy i przez to udzieliła mu możności wyprzedzić się i szukać poprawy losu w Ameryce.

Zarząd kasy skierował poszukiwania do poręczyciela H.

Wtedy ten ostatni wystąpił do sędziego pokoju z akcją o uznanie go za zwolnionego od skutków poręczenia z tej zasady, iż na mocy art. 64,

70 i 81 ustawy normalnej dla kas tego rodzaju, zarząd kasy obowiązany był w ciągu dni 7 zawiadomić poręczyciela o niepłaceniu rat przez dłużnika, a po miesiącu skierować kroki egzekucyjne do jego majątku.

Obronca kasy przedstawił na posiedzeniu sądowym oddzielnie nawet wzięte od H. solidarne poręczenie za udzieloną W. pożyczkę.

Sędzia zasądził akcję H. Zjazd takową oddalił.

Na skutek skargi kasacyjnej H. senat wyrok skasował ze względu za obrazę przepisów dla kas drobnego kredytu w art. 64 — 71 zawartych, jak również za obrazę 129 i 142 art. ustawy procedury cywilnej i tym sposobem raz na zawsze osłabił granice odpowiedzialności poręczycieli w kasach drobnego kredytu według specjalnego prawa dla towarzystw pożyczkowo-oszczędnościowych.

Wacław Harasimowicz.
Adw. przys.

Wiadomości ogólne.

Mianowanie ministra dla Finlandji. „Nowoje Wremia“ podaje, że ministrem, sekretarzem stanu Wielkiego Księstwa Finlandzkiego, mianowany został wiceprezes departamentu gospodarczego senatu finlandzkiego, generał Markow.

Dobywanie złota w Rosji. Minister finansów wniósł do Dumy państwowej projekt prawa o określenie ogólnej sumy podatku, rozdzielczego od wydobycia złota i platyny w 1913 r. w sumie 165 tys. rubli.

W komentarzu dodatkowym wskazane jest, że w roku 1912 wydobyto 2,081 pudów złota i platyny, na sumę 38,180,379 rb.

Zjazd wodociągowy. — Ministerjum spraw wewnętrznych pozwoliło na zwołanie w r. b. XI wszechrosyjskiego wodociągowego i sanitarno-technicznego zjazdu.

Pogłoski o nominacji Wittego. Według „Pet. Gaz.“, w sferach dyplomatycznych kursują pogłoski o tem, że były prezes rady ministrów ma wkrótce zająć bardzo wysokie stanowisko. Hr. Witte ostatnimi czasy interesował się bardzo sprawami polityki zagranicznej.

Żydzi w adwokatyrze. Minister sprawiedliwości — jak się dowiaduje petersburski „Dzień“ — zamierza zwrócić się do rad adwokatów przysięgłych z poleceniem okólnikowym usunięcia ze swych korporacji wszystkich pomocników adwokatów przysięgłych żydów, którzy są pomocnikami dłużej nad 5 lat.

Minister uzasadnia swoje polecenie tem, że same rady adwokatów przysięgłych postanowiły nie przetrzymywać dłużej pomocników w tym stanie nad 5 lat.

W razie, gdyby rady adwokatów przysięgłych dały odpowiedź odmowną, minister złoży tę sprawę do rozważenia zebraniu ogólnemu senatu.

Ze świata.

Aresztowanie. W tych dniach aresztowano w Krakowie głośnego w swoim czasie w Warszawie Teodora Barskiego, oskarżonego o zbrojne napady w 1907 roku i zabójstwo.

Teodor Barski będzie wydany władzom rosyjskim i przewieziony do Warszawy.

Z Cesarstwa.

Represje prasowe. — Dziennik „Wieczernija Nowosti“ za artykuł „Kosztem krwi“, skazany na 200 rb. grzywny.

— Redaktor dziennika „Riecz“, pociągnięty został do odpowiedzialności sądowej z art. 1034 kodeksu karnego, za artykuł „Szkice“.

— Gazetę „Łucz“, za artykuł w

dniu 20 kwietnia p. n. „Biedny minister“, skazano na 300 rb. grzywny.

— Skonfiskowano gazetę „Trudowej Głos“, z dnia 21 kwietnia, za artykuł „Strajk powszechny w Belsji“ i „Bez zmiany“.

Arystokratyczna jaskinia gry. W Moskwie policja wykryła tajną jaskinię gry w pałacu hr. Tarły. Protokół spisany na miejscu, obejmuje 30 nazwisk arystokratycznych rodów rosyjskich. Jeden z obecnych, w chwili wkroczenia do pałacu policji, wyskoczył przez okno i złamał sobie rękę.

Ułaskawienie Chwostowa. W Petersburgu krąży uporzycywa pogłoska, jakoby ministerjum sprawiedliwości uznało za możliwe rozciągnąć ukaz o amnestji na b. gubernatora niższgorodzkiego, a obecnie przywódcę prawnicy w Dumie, Chwostowa. Zdaniem posłów prawników zastosowania do Chwostowa amnestji jest nielegalne, gdyż par. 1,540 ust. karnej nie był włączony do amnestji i przypuszczają, że pogłoska ta znajdzie zaprzeczenie.

Z Litwy i Rusi.

Kara prasowa. Redaktor gazety kijowskiej „Głos Truda“ Petrenko za umieszczenie artykułu o manifestacjach, skazany został przez gubernatora kijowskiego w drodze administracyjnej na 250 rubli grzywny lub dwa miesiące więzienia.

Nacjonaliści przeciwko związkowcom. Ministerjum spraw wewnętrznych otrzymało od nacjonalistów z gubernji kijowskiej skargi na szkodliwą agitację związku narodu rosyjskiego po wsiach, gdzie związkowcy podburzają ludność włościańską do strajków rolnych i terroryzują ludność.

Minister Maklakow w rozmowie z nacjonalistami przyrzekł poczynić odpowiednie zarządzenia celem zapobieżenia na przyszłość podburzaniom.

Wiadomości krajowe.

Żądana uchwała. Na wczorajszym zebraniu w Towarzystwie literatów i dziennikarzy po długich ożywionych rozprawach uchwalono następującą rezolucję:

„Zebrani na posiedzeniu dyskusyjnym członkowie Tow. literatów i dziennikarzy wobec ogłoszonych w ostatnich czasach w pismach publicznych jaskrawych napaści osobistych, połączonej z obelgami i nieraz oszczerstwem, wyrażają potępienie dla podobnych nadużyć publicznego słowa, a nadto proszą, aby zarząd Tow. wypowiadał nadal swoją opinię w wypadkach obrazy czci w druku, nawet wtedy, gdy obrażający uchyla się od dania odpowiednich wyjaśnień“.

Jako jeden ze środków przeciwdziałania obelgom w prasie postanowiono poruszać na zebraniach dyskusyjnych sprawy ważniejszych napaści osobistych i wypowiadać o nich swą opinię.

Oskarżenie. — Prokurator warszawskiego sądu okręgowego otrzymał od robotników kolei nadwolańskich oskarżenie na majstrów magazynowych o nadużycia do wysokości 4 tys. rubli.

Zabójstwo. W Radomsku dwaj robotnicy fabryki metalurgicznej Dudek i Piwiarski, wyszedłszy z fabryki z 19 letnim Władysławem Sikiem, zamordowali go na ul. Bartodziejskiej.

Zabójców aresztowano.

„Tajemnicza dama“. — Policja XI cyrkułu w Warszawie dowiedziała się, że do jednego z domów przy ul. Leopoldyny, sprowadziła się jakaś tajemnicza dama i zajęła elegancki apartament.

Niebawem po zajęciu tego apartamentu, „tajemniczą damę“ o nocnej porze zaczęli odwiedzać goście, przyjeżdżający w samojazdach i powozach.

Otóż nocy wczorajszej, około g. 2, apartament tajemniczej damy od-

wiedził pomocnik komisarza XI cyrkułu, wraz z 3 rewirowymi i kilku policjantami.

Oprócz właścicielki mieszkania, którą okazała się głośna Chasia Monasowicz, zastano 3 młode w wieku lat 17 dziewczęta i podchmielonego „złotego młodzieńca“.

Okazało się, że dziewczęta owe nie dawno temu pouciekały z domów rodziców. Zabrano je do cyrk. XI, dokąd wezwani zostali ich rodzice, którym oddano zaginione córki.

Przeciwko M. wszczęto dochodzenia sądowe.

Wybory do kas chorych w Pabjanicach.

Wybory pełnomocników do kasy chorych odbyły się w Pabjanicach w dwóch fabrykach: Krusche i Ender 16 b. m. i w fabryce Barucha 17-go b. m.

W fabryce Krusche i Ender nie obyło się bez pewnego zatargu między robotnikami, a administracją fabryki.

Otóż ta ostatnia rozdała robotnikom czyste zwyczajne kartki, robotnicy zaś zażądali, aby kartki te były drukowane. Ostatecznie wezwano inspektora fabrycznego, który kwestję rozstrzygnął na korzyść robotników.

Następnie robotnicy prosili o przedłużenie terminu wyborów z jednego dnia na dwa, lecz inspektor prosił o odmowę.

Z ogólnej liczby 4200 robotników złożono ważnych kartek wyborczych 3606.

Wybrano wymaganą liczbę 45 pełnomocników, a mianowicie:

Lewandowskiego Adama, Wilczaka Andrzeja, Miller Wiktorję, Neuhäusera Rudolfa, Chmieliczka Reinholda, Kauźnego Stanisława, Przedmojskiego Franciszka, Kraczyńskiego Adama, Kudaję Franciszka, Gramscha Augusta, Rutę Stanisława, Adamka Franciszka, Sałagackiego Juliana, Gołembiewskiego Franciszka, Bideckiego Władysława, Kloze Ignacego, Malika Ignacego, Rachockiego Stanisława, Krusche Teodora, Wajmana Andrzeja, Albrechta Adolfa, Barę Marcina, Leina Friedricha, Okrojka Błażeja, Piękarskiego Leona, Łabockiego Stanisława, Łyszokowskiego Wincentego, Keil Walerję, Staniaka Jana, Kempia Wilhelma, Dworniczka Edwarda, Hegebarta Augusta, Piskorskiego Edwarda, Szymczaka Władysława, Waltera Augusta, Gawła Antoniego, Drewniaka Andrzeja, Kostere Józefa, Pawłowskiego Władysława, Pawłowskiego Bronisława, Sniadego Antoniego, Krygiera Michała, Steckiego Władysława, Pasternaka Józefa i Fałkiewicza Edwarda.

W fabryce Barucha z ogólnej liczby 170 robotników, głosowało 150.

Wybrano wymaganą liczbę (5) pełnomocników, a mianowicie:

Miatkowskiego Antoniego, Szczerkowskiego Antoniego, Lipińskiego Franciszka, Milera Bolesława i Hajdasa Helenę.

Zarówno w fabryce Krusche i Ender, jak i w Barucha większość wybranych pełnomocników jest przekonana szczerze postępowych.

(s)

Z sali obrad.

Z IV Tow. wz. kredytu.

Wczoraj wieczorem w sali „Victoria“ przy ul. Długiej 45, odbyło się zebranie przedwyborcze członków IV łódzkiego Tow. wzaj. kredytu.

Zebranie zajął p. Józef Jakubowicz, poczem na przewodniczącego obrad zaproszono p. A. Jahnsa, a na asesorów p. p. Chądzyńskiego, oraz I. Zylbermana. Sekretarzem był p. Aronsohn.

Komisja kompromisowa, powołana do życia na poprzednim zebraniu dla wypracowania środków ku zapobieżeniu grożącej Tow. likwidacji, oznajmiła zebrany, że w tym

kierunku nie dotychczas nie uczyniono wobec waśni i niezgody pomiędzy członkami Tow.

Spisu kandydatów, projektowanych do nowego zarządu, również z tych powodów nie wypracowano.

Pan Lissau w swem przemówieniu ostro krytykował działalność dotychczasowego zarządu i komunikuje zebrany spis osób ze sfery wybitnych przemysłowców, pozyskanych dla Tow.

Po wstąpieniu w poczet członków, zajmą się oni uregulowaniem deficytu.

Następnie zabierali głos p. p. Wiener, Feffer, wyjaśniając, iż zły stan Tow. wynika z przyczyn niezależnych od zarządu.

Po długiej dyskusji uchwalono, aby kandydatów, przedstawionych przez p. Lissaua wpisać na członków Tow., a następnie zwołać drugie zebranie, celem wspólnego z nimi omówienia kwestji, związanych z dalszym prowadzeniem banku Tow.

(h).

Dzisiaj odbędą się bezpłatne porady prawne w redakcji naszego pisma od godz. 6 i pół do 7 i pół wiecz.

Kronika.

— (f) **Z komitetu obywatelskiego.** Pod przewodnictwem p. Zygmunta Richtera odbyło się wczoraj, w domu majstrów tkackich posiedzenie komitetu obywatelskiego.

Na wice-prezesa komitetu robót publicznych obrano p. Teodora Meyerhafa.

Omawiano sprawę robót. Postanowiono wyrównać teren Leśniczówki aż do linii kolei kalskiej, przeprowadzić ulicę Wiznera do cmentarza ewangelickiego, oraz oczyścić kanał na rogu ulic Wschodniej i Dzielnej.

Roboty rozpoczęte będą w przyszły poniedziałek i prowadzone systemem gospodarczym pod nadzorem płatnych fachowców.

Na zebraniu wczorajszym upoważniono pp.: Fryderyka Ramischa, Henryka Neumana, Teodora Meyerhafa i Zygmunta Richtera do podpisywania czeków, oraz asygnacji na wypłaty dla robotników zajętych przy robotach publicznych.

— (f) **Książeczki obrachunkowe robotników.** Łódzka inspekcja fabryczna otrzymała od ministerjum handlu i przemysłu następującą instrukcję w sprawie zaprowadzenia książeczek obrachunkowych dla robotników, będących członkami kas chorych:

Każdy robotnik będący na zasadzie prawa o zabezpieczeniu robotników na wypadek choroby, członkiem kasy chorych, obowiązany jest wpłacać składki, ze swego zarobku, w celu tworzenia funduszu kasy.

Składka pobierana będzie w ten sposób, że właściciel przedsiębiorstwa przy wypłacie zarobku będzie potrącał odpowiednią kwotę na rzecz kasy chorych i pieniądze te wpłacał do kasy.

Ponieważ zaś wszystkie obrachunki z robotnikami winny być notowane w książeczkach obrachunkowych, więc też i potrącanie składki mają być tam zapisywane, ze szczegółowym wyspecyfikowaniem wysokości potrącania i celu na jaki jest przeznaczane.

— (s) **Wybory do kas chorych.** W niektórych fabrykach dokonano wyborów pełnomocników:

w fabryce Jarocińskiego (uczestników kasy 345, głosowało 244);

w fabryce Szejnkerta (uczestników kasy 1178 (głosowało 825);

w fabryce Allarta Rousseau i S-ki (uczestników kasy 1897, głosowało 544);

w fabryce Karola Bennicha (uczestników kasy 1163, głosowało 931);

w fabryce Karola Szejnkerta (uczestników kasy 1410, głosowało 500);

w fabryce Leonhardta (uczestników kasy 1.800).

Prócz tego w fabryce Moritza Pizsa w Tomaszowie Rawskim (uczestników kasy 631, głosowało 105);

Na innym miejscu podajemy rezultat wyborów w dwóch fabrykach pabjanickich.

Zaznaczyć należy, że mężczyźni o wiele żywiej interesują się wyborami, niż kobiety, które prawie ogólnie bojkotują wybory; nie jest to — oczywiście — bojkot świadomy, wywołany dążeniem do zwalczania prawa nie odpowiadającego potrzebom, a bojkot wynikający z niezrozumienia istoty prawa i tego, co daje ono dobrego, tego wreszcie, że niezależnie od bojkotu prawo wejdzie w życie.

Wobec uchylania się kobiet od wyborów, na pełnomocników kobiet nie wybierano w żadnej fabryce.

Robotnicy uświadomieni walczyć powinni jaknajenergiczniej z nieuświadomieniem swych towarzyszek pracy, które wyobrażają sobie, że nie biorąc udziału w wyborach unikną potracenia na rzecz kas chorych.

— (r) **Gospodarka miejska.** Piotrkowski zarząd gubernialny nie zatwierdził postanowienia magistratu miasta Łodzi o wydanie drugiej szkoły handlowej zapomogi na kupno placu pod budowę gmachu szkolnego.

— (r) **Odczyt prof. L. Krzywickiego.** Tow. Krzewienia Oświaty przypomina, iż w niedzielę 27 b. m. o godz. 4 po poł. w lokalu przy ul. Mikołajewskiej nr. 11, znany publicysta i literat prof. Ludwik Krzywicki wygłosi odczyt ilustrowany obrazami nikiącami p. t. „Prorok wojny” (Mahomet). Przyroda Arabii i wpływ jej na człowieka i Mahomet i jego życie. Nauka Mahometa. Co to jest Koran. Rozpowszechnienie nauki Mahometa.

Bilety wejścia od 10 do 50 kop. dla członków 5 kop.

— (f) **Wydział budowlany w Łodzi.** Inż. Wiktor Kuckiewicz, który od dwóch lat zajmował posadę architekta kilku cyrkulów w Łodzi, mianowany został inżynierem miejskim na miejsce inż. Henryka Janoty-Bzowskiego, który objął stanowisko inż. Kuckiewicza.

Wydział budowlany w Łodzi, utworzony niedawno, dzieli się na inżynierję miejską, architekturę miejską i budownictwo prywatne.

Inżynier miejski ma do pomocy inżyniera konduktora, (jest nim inż. Siciński) oraz 10 pomocników nie-inżynierów.

Architekturę miejską zarządza starszy budowniczy miejski, inż. Nebelski, który do pomocy posiada 2 rysowników.

W dziale trzecim znajduje się 4 architektów cyrkulowych.

Ogólne kierownictwo wydziału należy do starszego budowniczego, inż. Nebelskiego.

— (b) **Osobiste.** Naczelnik więzienia p. Modelewski wezwany został telegraficznie przez gubernatora piotrkowskiego do Piotrkowa.

— (f) **Nowy kierownik.** Kierownictwo instytutu roentgenowskiego przy szpitalu im. małż. Poznańskich, objął dr. med., Ludwik Pinus.

— (s) **Pokaz w gimnazjum.** W gimnazjum żeńskim Marji Hochstejnowej, przy ul. Wólczajskiej nr. 23, od wczoraj urządzony został pokaz robót uczennic tegoż gimnazjum, który trwać będzie jeszcze dzisiaj, jutro i pojutrze.

Zwiedzać można od godz. 3 po południu do 7 wiecz.

— (f) **Ostatnia zapomoga.** Wczoraj, w żydowskim Tow. dobroczynności rozdano 304 robotnikom pozbawionym pracy ostatnią zapomogę z funduszu komitetu obywatelskiego, w kwocie 675 rb.

Zydowskie Tow. dobroczynności rozdało ze swych funduszu, jako zapomogi świąteczne ubogim rodzinom 16,500 rb.

— (b) **Z przemysłu.** Grono fabrykantów miejscowych odkupiło niedawno odkryte podkłady węgla we wsi Podola, niedaleko od Zduńskiej Woli.

Fabrykanci eksploatować będą węgiel dla własnej potrzeby.

— (f) **Apteka przy szpitalu Poznańskich.** Na zasadzie decyzji piotrkowskiej rady gubernialnej, apteka przy szpitalu im. Poznań-

skich otrzymała prawo zaliczania pracy uczniom i pomocnikom apte-karskim, którzy w niej odbywają praktykę.

— (f) **Opieka nad niedorozwiniętymi umysłowo.** Grono inteligencji łódzkiej wszczęło starania o utworzenie Tow. opieki nad dziećmi niedorozwiniętymi umysłowo, wyznania mojżeszowego.

W tych dniach odbędzie się zebranie organizacyjne nowego Towarzystwa.

— (f) **Biblioteka dla młodzieży.** Gubernator piotrkowski zatwierdził ustawę Tow. pod nazwą „Biblioteka dla młodzieży. Komitet organizacyjny nowego Tow. tworzą: adw. przys. Łopatto, adw. przys. Paweł Resenthal i p. M. Turkeitaubowa.

— (s) **Biuro wyszukiwania wolnych mieszkań.** Istniejące na ul. Szkolnej pod nr. 23, biuro wyszukiwania wolnych mieszkań, oddaje duże usługi mieszkańcom naszego miasta, którzy nie mają czasu na bieganie po mieście.

Należy sądzić, że biuro to stale rozwijać się będzie.

— (z) **Lasz łagiewnickie.** Część lasów łagiewnickich, obszaru 1,120 morgów, stanowiącą własność fabrykantów łódzkich Salomona Bernsteina i Moszka Kirszbauna, nabyli w tych dniach przemysłowcy łódzcy Rychter i Leonhardt za sumę z górą pół miliona rubli.

— (f) **Niedoszedłe zebranie.** W lokalu przy ulicy Południowej Nr. 18, miało się odbyć zebranie ogólne majstrów stolarskich, na którym rozważaną być miała sprawa założenia kooperatywnego składu materiałów dodatkowych.

Zebranie nie doszło do skutku z powodu nieprzybycia dostatecznej liczby członków i odłożono je na dzień 3 maja.

— (f) **Zebranie krawców.** W lokalu klubu rzemieślniczego przy ulicy Wólczajskiej Nr. 23, odbyło się wczoraj wieczorem nadzwyczajne zebranie członków Związku krawców.

Przewodniczył p. Herman Jedlicki, sekretarzem był p. L. Lewkowicz, asesorami zaś pp. A. Szlamowicz i B. Nadel.

Na zebraniu rozważano sprawy związane z zapisywaniem się do cechu ogólnego krawców i w myśl zadania gubernatora postanowiono, aby wszyscy krawcy zapisywali się do owego cechu.

— (r) **Z cechu tokarzy.** Zapowiedziane na niedzielę, 27 bm., zebranie członków zgromadzenia czeladników tokarskich, odroczone zostało do niedzieli następniej, dnia 4 maja.

Zebranie to odbędzie się w lokalu własnym przy ul. Andrzeja nr. 44, o godz. 3 po południu.

— (r) **Ze Stow. robotników chrześc.** Koło dramatyczne przy Stow. robotników chrześc. odegra w niedzielę d. 27 b. m. w sali Domu Ludowego przy ul. Przejazd nr. 34, sztukę ludową p. t. „Krakowiaci i Górale”. Początek przedstawienia o godz. 7 wiecz.

— (b) **Sprawa Lamerta.** W dniu 7 czerwca r. b. na sesji wyjazdowej warszawskiej izby sądowej w Łodzi rozpatrywaną będzie rozgłośna sprawa Lamerta, na skutek apelacji podanej przez tego ostatniego na wyrok piotrkowskiego sądu okręgowego.

— (b) **Sprawy polityczne.** Warszawska izba sądowa, na kaden-cji w Piotrkowie, rozpoznawać będzie w dniu 8 maja, sprawę montera fabryki Poznańskich, Antoniego Dziekańskiego, oraz poddanego austriackiego, Kazimierza Pużaka, oskarżonych o należenie do partji P. P. S.

Wypadki.

— (o) **Na gorącym uczynku.** Wczoraj wieczorem, na gorącym uczynku kradzieży w mieszkaniu Moszka Orbacha, przy ul. Targowej nr. 77, zatrzymano dwóch złodziei: Kaopra Bolińskiego i Feliksa Przybyszewskiego.

— (p) **Przejechania.** Przy ulicy Łąkowej róg Podleśnej doróżkarz przejechał Zenona Myszkowskiego, lat 8, syna majstra fabrycznego.

Chłopiec uległ ukaleczeniu lewej ręki i lewego przedramienia.

— Na ulicy Piotrkowskiej Nr. 276 przejechany został przez wóz Stanisław Maciszewski, lat 19, syn robotnika.

Chłopiec uległ okaleczeniu obydwuch nóg.

— (p) **Atak sercowy.** Przy ulicy Zawadzkiej Nr. 24 dostał ataku sercowego na ulicy przybyły z Grodna Abram Słomiński, lat 63, pozostający bez zajęcia.

W stanie ciężkim odwieziono go do szpitala Poznańskich.

— (p) **Z głodu.** Na rogu Wólczajskiej i szosy Pabjanickiej uległ ogólnemu osłabieniu z głodu Pfefer Grojny, lat 34, pozostający bez zajęcia i mieszkania.

— Takiemu wypadkowi uległa przy ulicy Średniej Nr. 19 Anna Zólkiewicz, lat 34.

Odwieziono ją do szpitala.

— (o) **Uczciwy syn.** Zamieszkały przy ul. Przędzalnianej Szlama Gercowicz, zawiadomił policję, iż 18-letni syn jego Aron Boruch, zabrawszy z domu różne rzeczy, wartości około 100 rb., zbiegł — Odszukaniem syna zajęła się policja.

— (o) **Kradzieże.** Z mieszkania poręcznika Aleksandra Sandlera przy ul. Pańskiej Nr. 9, skradziono rewolwer, wartości 22 rb.

— Z mleczarni Stanisława Biełlińskiego, przy ul. Andrzeja Nr. 17, niewiadomemu złodzieju skradli w gotowizale 101 rb.

— Z piwnicy właściciela sklepu rzeźniczego Rozena Alberta, przy Wólczajskiej Nr. 101, skradziono mięso wartości 100 rb.

Zamiejscowa.

— (b) **Tow. opieki nad kobietami.** W Piotrkowie otwarto oddział warsz. Tow. opieki nad kobietami.

— (x) **Nowa czytelnia w Zgierzu.** Kolegium zgierskiej parafji ewangelicko-augsb. uzyskało pozwolenie gubernatora piotrkowskiego na otwarcie w Zgierzu biblioteki i czytelnia.

— (z) **Wznowienie pracy.** Fabryka Tow. akc. „Lorentz i Kru-sche“ w Zgierzu, poezawszy od 5-go maja r. b. czynną będzie cały tydzień. Nadto roboty w oddziale przedziałniczym, oraz w tkalni będą prowadzone na dwie zmiany.

Dzięki temu przyjęto w tych dniach do fabryki około 70 robotników.

— (z) **Kara sądowa.** Wczoraj, w Zgierzu, będący tam na kaden-cji sędzia pokoju 13 rewiru powiatu łódzkiego, między innymi, rozpatrywał sprawę rzeźnika Władysława Piwowskiego, oskarżonego o nieprzestrzeżenie przepisów sanitarnych. P. skazany został na zapłacenie stu rubli kary, lub na areszt jednodniowy.

— (x) **Z Chojen.** Jutro, w lokalu zakładu kuracyjnego w Chojnach, odbędzie się ogólne roczne zebranie członków chojeńskiego Towarzystwa pożyczkowo-oszczędnościowego.

— (z) **Nowy sędzia gminny.** P. Remigjusz Grzybowski, obywatel z Chojen, zatwierdzony został przez władze na stanowisku sędziego gminnego 2 okręgu, powiatu łódzkiego. Sąd ten znajduje się w os. Rzgów.

— (x) **W sprawie epizootji.** Z polecenia władz odnosnych, w obrę-b powiatu łódzkiego przybędzie wkrótce młodszy weterynarz gubernialny z Samary, p. Strzałowski, w celu prowadzenia badań nad przebiegiem epidemji zapalenia płuc wśród bydła rogatego.

Ze sceny i estrady.

Teatr Polski (Cegielniana 63).

Z kancelarji teatru komunikują nam:

W niedzielę, o godz. 3 i pół po poł., po cenach popularnych, „Doży-wocie“ Fredry, wiecz. o godz. 8 m. 15, „Ulubieniec kobiet“.

Arcymila i wesola satyra p. t. „Książętko“, ostatnia nowość repertuarowa w Warszawie, gdzie zdobyła wielkie powodzenie i grana jest obecnie bez przerwy, wchodzi na scenę teatru Polskiego we wtorek, d. 29 b. m. Redzie to przedstawienie bene-

fisowe Janusza Orlińskiego, reżysera teatru.

Kasa sprzedaje już bilety na to przedstawienie, w którym publiczność łódzka ujrzy beneficjanta, swego ulubienca, w roli guwernera „Książątka”.

Wkrótce rozpocznie cykl gościnnych występów znakomity artysta sceny warszawskiej p. Mieczysław Frenkel.

Teatr Popularny.

Z kancelarii teatru komunikują nam:

Ostatni tydzień sezonu.

Dziś w piątek i jutro teatr zamknięty.

W niedzielę po poł. po raz ostatni wielka tragedia w 5 aktach 10 odsłonach „Dziewica Orleańska” z występem Stanisławy Wysockiej, po cenach niższych.

W niedzielę, wieczorem, oraz w wtorek i środę ostatnie przedstawienia, zamykające sezon zimowy ze współudziałem znakomitej artystki St. Wysockiej; odegrana będzie wspaniała sztuka H. Ibsena „Rycerze północy”.

Potężny utwór wielkiego pisarza, który dyrektora wystawia bardzo malowniczo, oraz występ Stanisławy Wysockiej, wraz z całym zespołem artystycznym, powinien ściągnąć na wszystkie te cztery przedstawienia jak najwięcej publiczności, dla przywrócenia się wspaniałemu dramatu, a zarazem dla pożegnania artystów, którym zawdzięcza się nie jedną chwilę wrażeń podniosłych, lub wieczorów zdrowego śmiechu.

Kronika sądowa.

Sprawa b. komisarza Denisowa.

Z wyznaczonej na d. 9 maja r. b. sprawy Karola Dowbora i innych, oskarżonych o należenie do P. P. S., izba sądowa wyłączyła proces przeciwko byłemu komisarzowi policji częstochowskiej Wasyłowi Denisowi, gdyż począł on zdradzać objawy rozstroju umysłowego.

Postanowiono oddać Denisowa pod obserwację psychiatrów.

W powyższym terminie sprawa sądowa będzie jedynie co do Dowbora i Urbańskiego.

Chrustalew - Nosar pod sądem.

D. 28 b. m. mieszkający w Petersburgu brat byłego prezesa Rady Delegatów Robotniczych Jerzego Chrustalewa-Nosara otrzymał od niego z Paryża telegram, w którym Jerzy Nosar zawiadamia brata, że został u niewinniony w sprawie o kradzież.

Bronił Chrustalewa-Nosara znany emigrant W. Czernow.

Zamordowanie ks. Druckiego - Lubeckiego.

Wczoraj wyjeżdżali do Teresina: prokurator warsz. izby sądowej rz. r. st. Hesse, prokurator sądu okręgowego rz. r. st. Lejwin, wiceprokurator Herszelman, podprokurator Wierisocki, oraz sędziowie śledczy Biezmienow i Czerwiakowski. Wreszcie pomocnik naczelnika wydziału śledczego p. Kurnatowski z agentami.

Był również w Teresinie ordynat Bisping, którego obecności żądały władze sądowe.

Użycie psa policyjnego nie dało żadnych rezultatów.

Wczoraj rano przyjechała z zagranicy z synem księżna Władysława Drucka-Lubecka i zaraz wyjechała do Teresina, gdzie wczoraj odbyła się ekspozycja zwłok księcia na stację, celem przewiezienia do Grodna i pochowania w grobach rodzinnych w Szczuczynie.

Księżna poznawszy z opowiadań swych bliskich wszystkie okoliczności

i szczegóły ostatnich chwil zamordowanego, wyraża przekonanie, że jedyną możliwą do przyjęcia hipotezą wyjaśniającą zabójstwo jest przypuszczenie, że morderstwa dokonał uwolniony za krnąbrność strzelca, który właśnie, jak pisaliśmy już, w dzień morderstwa przybył do pałacu i został usunięty przez służbę na rozkaz księcia.

Aresztowanych uprzednio trzech włóścian, którzy mieli zatarg służebnościowy z księciem W. Lubeckim, wypuszczono na wolność wobec braku jakiegokolwiek poszlak co do ich współudziału w zbrodni. Ponieważ dokonane oględziny terenu zbrodni nie dały żadnych wyników pozytywnych co do kierunku, w jakim ma być prowadzone dochodzenie, skutkiem czego może zaistnieć potrzeba wyjazdu tam władz sądowo-śledczych, proszono przeto ord. Bispinga, ażeby nie opuszczał Warszawy, gdyż w dalszym ciągu jego wyjaśnienia mogą się przyczynić do wykrycia zbrodni.

Wczoraj ordynat Bisping otrzymał szereg wizyt od wybitnych przedstawicieli arystokracji.

Ks. Ksawery Drucki - Lubecki wręczył osobiście w redakcji „Kur. Por.” list, który poniżej zamieszczamy.

Książę objaśnił, że list ten ma na celu głównie zaprzeczenie wnioskowi, jakie pewne koła starały się wysnuć z zachowania się ich względem p. J. Bispinga.

Książęta Ksawery i Aleksander Drucy-Lubeccy przyjechali na dworzec kolei kaliskiej w Warszawie, a dowiedziawszy się, że na dworcu znajduje się p. Bisping, cofnęli się, wiedzeni delikatnym poczuciem drażliwości, nie chcąc wzbudzić podejrzeń, iż w tak tragicznej dla nich sprawie pragną go indagować.

Kiedy następnym pociągiem przyjechali do Teresina, z tych samych pobudek nie starali się spotkać z p. J. Bispingiem.

Wynikłe z niezwyklej delikatności fakty, których świadkami była licznie zgromadzona na dworcu i w pałacu teresańskim publiczność, zostały inaczej, niż mieli intencję, wytlumaczone i przeciwko temu właśnie a nie istotnym faktom książęta Drucy-Lubeccy protestują w poniżej przytoczonym liście.

List.

Do Redakcji Kurjera Porannego. Wobec artykułu zamieszczonego (24 kwietnia) w numerze Kurjera Porannego w sprawie zabójstwa s. p. brata naszego, prosimy o zamieszczenie w najbliższym numerze oświadczenia naszego, że podane szczegóły dotyczące zachowania się naszego względem ordynata J. Bispinga nie są zgodne z prawdą.

Ksawery książę Drucki-Lubecki Alexander Książę Drucki-Lubecki.

Rodzina bar. Bispingów von Galen, herbu Trzy Gwiazdy, jest pochodzenia kurlandzkiego. Nazwisko bar. Bispingów znajduje się w spisie instytucji szlachty kurlandzkiej, zwanej „Ritterbank”. Instytucję tę założyły stare rody szlacheckie kurlandzkie dla legitymacji rodzinnej, oraz dla wzajemnego wspomnienia się w razie potrzeby.

Ordynację Mossolany, której dziedzicem jest Jan Bisping, założyły jego dwie bezdzietne ciotki—generałowa Świeczynowa i p. Wojczyńska. — Ordynat Jan Bisping, żonaty z hr. Zamoyską, córką Andrzeja i księżniczki de Bourbon posiada obok ordynacji znaczny własny majątek.

Telegramy.

(Tel. Ag. Pet).

Mianowanie.

PETERSBURG, 24 kwietnia. — Awansowano na generał-majora dowódcę 7 pułku strzelców Kondratowicza i mianowano go naczelnikiem sztabu okręgu siemireczyńskiego.

Manifestacje słowiańskie. PETERSBURG, 24 kwietnia. — Z inicjatywy towarzystw słowiańskich w soborze Kazańskim odprawiono

nabożeństwo żałobne za zabitych w wojnie bałkańskiej, a następnie modlitwy z okazji zdobycia Skutari przez czarnogórców.

Po wyjściu z soboru tłum, śpiewając hymny rosyjski i słowiański, skierował się ku prospektowi Newskiemu, lecz został rozproszony przez policję.

Przedstawiciele towarzystw słowiańskich udali się do soboru Petropawłowskiego, gdzie po odprawieniu przy grobowcu Cesarza Aleksandra III krótkiego nabożeństwa, złożyli na grobowcu wieniec.

BERNO, 24 kwietnia. Na przedmieściu Kralowe Pole, odbyły się manifestacje na cześć Czarnogórze. Na wiecu w domu ludowym policjant zabronił mówcy przemawiać o Skutari. Mówca nie usłuchał zakazu, wobec czego zandarmi opróżnili salę. Podczas burzliwych demonstracji ulicznych, dokonano aresztowań.

PRAGA, 24 kwietnia. Wczoraj podczas manifestacji z okazji upadku Skutari, aresztowano 30 osób, w tej liczbie posła Trebla, który zwrócił się do manifestantów z przemową.

Katastrofa kolejowa.

MOSKWA, 24 kwietnia. — W nocy pomiędzy stacjami Taruskiej i Pachomowym, na kolei kurskiej, uległ katastrofie, wskutek umyślnego uszkodzenia toru, dążący z Moskwy ekspres syberyjski № 17. Z podróźnych 9 uległo obrażeniom i szwankom.

Przerwanie strajku.

BRUKSELA, 24 kwietnia. Socjalistyczny zjazd partyni, odbyty przy udziale 1000 delegatów postanowił utworzyć komitet narodowy w sprawie wprowadzenia powszechnego prawa wyborczego i natychmiast przerwać strajk.

Katastrofa lotników.

JOHANNISTHAL, 24 (4). — Lotnik Abramowicz, szybując z księżną Szachowską, spadł ulegając silnemu wstrząśnieniu mózgu. Księżna Szachowska odniosła obrażenia piersi. Na temże polu lotniczym spadł i poniósł śmierć na miejscu lotnik Duneti.

Po zdobyciu Skutari.

Uczucia, które teraz panują w Wiedniu po zajęciu miasta Skutari przez czarnogórców, niepodobna określić lepiej, jak wyrazem niemieckim „Katzenjammer”. Uczucie gniewu łączy się z uczuciem zawodu. Oburzenie nie zwraca się tyle przeciwko królowi Mikołajowi, ile przeciwko hrabiemu Berchtoldowi. Wprawdzie dzienniki wiedeńskie nie szczędzą królowi Mikołajowi wyrzutów, a nawet i wymyślań. Przynoszą też ogólnikowe skargi prawdopodobieństwa rabunku ludności Skutari przez wojska czarnogórskie. A równocześnie między wierszami tych wyrzutów i tych wymyślań przebiega się pewnego rodzaju uznanie dla wytrwałości i chytrności króla Mikołaja, który wbrew woli całej Europy dopiął celu zamierzonego, a mianowicie zdobył Skutari. Natomiast pod adresem hrabiego Berchtolda pojawiają się słowa coraz to wyraźniejsze nieufności, szyderstwa i potępienia. Hrabia Berchtold jest w samej rzeczy upadkiem miasta Skutari niestychanie skompromitowanym. Cała jego polityka zbankrutowała zupełnie. Wprawdzie nie ulega wątpliwości, że król Mikołaj Czarnogórski ostatecznie odda miasto Skutari przyszłemu państwu Albańskiemu, ale odda je jako zwycięzca, opromieniony aureolą powodzenia i sławy.

Wzrost powagi i znaczenia króla Mikołaja czarnogórskiego odbywa się kosztem powagi i znaczenia Austro-Węgier. Każdy bowiem dzisiaj w całej Europie odczuwa słabość wielką i chwiejność polityki austro-węgierskiej bez względu, czy się zgadza z rolą Austro-Węgier wobec słowiańszczyzny południowej albo ją potępia.

„Neues Wiener Journal” donosi, że Austro-Węgry zaraz po upadku Skutari zaproponowały mocarstwu zarządzanie środków energicznych przeciwko królowi Mikołajowi. Jakże to mają być środki energiczne łatwo się domyślić.

Prawdopodobnie gabinet wiedeński żąda wysłania do Skutari wojsk międzynarodowych, które wysiądą na brzegu czarnogórskim albo albańskim. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że król Mikołaj przepuścił te wojska, a może nawet i wpuścił je do miasta Skutari, lecz jako gości, nigdy zaś jako zwycięzców.

Na wypadek, gdy państwa europejskie nie chciały wziąć udziału w tej przymusowej egzekucji, Austro-Węgry grożą, że podejmą na własną rękę wyprawę na Skutari. To znaczy, że wojska austro-węgierskie, zgromadzone w Hercegowinie południowej u północnej granicy Czarnogórze prawdopodobnie wejdą na terytorjum czarnogórskie, ażeby dotrzeć do Skutari.

Zapewne i wojsku austro-węgierskiemu król Mikołaj nie stawiałyby oporu. Złożyłby protest, w którym oświadczyłby gotowość oddania miasta Skutari przyszłemu państwu albańskiemu, gdyż się ono utworzy i gdy będzie uznanem przez Europę, lecz walki z wojskami austro-węgierskimi nie zaczynałby wcale, a wcale.

Jest rzeczą charakterystyczną, że dzisiejsza prasa wiedeńska powołuje się na poparcie moralne Niemiec w całej akcji, która będzie podjęta przez Austro-Węgry przeciwko Czarnogórze, natomiast milczy całkowicie o współudziale Włoch. Jest rzeczą bowiem więcej, niż wątpliwa, czy rząd włoski zechciałby się zaangażować w walce z Czarnogórem o Skutari. Dla Włoch Albania północna jest bez znaczenia, podczas gdy wszystkie apetyty i nadzieje włoskie koncentrują się w Albanji południowej, zwłaszcza pod kątem widzenia opanowania w przyszłości portem Jalona.

CETYNJA, 24 kwietnia. — (Depesza wysłana 23-4 o godz. 4 p.p., otrzymana 24-4 o godz. 7 w.) O godz. 2 rano ludność miasta obudzona była wystrzałami armatnimi, zwiastującymi upadek Skutari. Naród upił się wprost radością; wszędzie rozlegały się śpiewy i wystrzały rewolwerowe. Tłum urządził owacyjne manifestacje przed pałacem królewskim. Król wyszedł na balkon i potwierdził zdobycie przez czarnogórców Skutari.

BIAŁOGRÓD, 24 (4). — W ciągu dnia manifestacje się powołyły. Niezliczony tłum manifestował przed pałacem król dziękował z balkonu.

Przed poselstwem rosyjskiem przedstawiciel miasta wyraził w imieniu ludu podziękowanie i życzenie Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszemu Panu, Cesarzowi i następcy Tronu i całemu narodowi rosyjskiemu. Wykonano hymn rosyjski, poczem odbyły się manifestacje przed ministerjum spraw zagranicznych, ministerjum wojny i hotelom, gdzie zamieszkał czarnogórski minister skarbu. Wieczorem miasto iluminowano.

BERLIN, 24 kwietnia. — Koła polityczne stwierdzają, że między mocarstwami odbywa się ożywiona wymiana zdań w sprawie Skutari. Na razie działalność ta skierowana jest ku solidarności mocarstw. Nie wierzą tu w pogorszenie sytuacji, panuje bowiem przekonanie, że w polityce rosyjskiej, po wyrażonych oświadczeniach ostatniego komunikatu, nie mogą już nastąpić wahania w sprawie Skutari.

Jednakże przypuszczają, że wobec energii króla czarnogórskiego, liczyć się należy z możliwością niespodzianek.

RZYM, 24 kwietnia. Społeczeństwo, parlament i prasa witają zdobycie Skutari. Jednakże wyrażają wątpliwość, czy Czarnogórze będzie w możności utrzymać miasto wbrew woli Europy.

Półurzędowa „Tribuna” zapytuje, co może uczynić Europa w celu wypędzenia czarnogórców?

BIAŁOGRÓD, 24 (4). — „Samoprawa” wyraża radość z powodu zwycięstwa Czarnogórze i wypowiada nadzieję, że lojalność i humanitaryzm Europy, skłania ją do wynalezienia sposobu zadość uczynienia żądaniom Czarnogórze, opartym na świetnych zwycięstwach.

BUDAPESZT, (wt.), 24 kwietnia. „Pesterloyd” stwierdza, że Czarnogó-

ra miała do wyboru albo sympatię mocarstw przez zrezygnowanie ze Skutari, albo prowadzić własną politykę; wybrała to drugie i pogorszyła przez to swoje położenie, albowiem nie może być mowy o jakiegokolwiek rekompensacie, Austrija zaś w każdym razie przeprowadzi z największą energią akcję, mającą na celu wydostanie Skutari z rąk czarnogórskich.

WIEDEN, 24 kwietnia, (wł.) — Austrjacki minister spraw zagranicznych hr. Berchtold wystosował do mocarstw cyrkularz telegraficzny z propozycją, aby mocarstwa królowi czarnogórskiemu Mikołajowi postawiły ultimatum, że w ciągu 48 godzin ma ustąpić Skutari, w przeciwnym bowiem razie Austrija na własną rękę przedsięwzięć akcję. Równocześnie hr. Berchtold wystosował do ambasadorów austrjackich przy obcych dworach telegram, aby domagali się od mocarstw ostrego potępienia przeciw Czarnogórze.

WIEDEN, 24 kwietnia, (wł.) — Z Cetynji donoszą, że król Mikołaj w swej przemowie do manifestującej ludności zaznaczył, że zdobycie Skutari spełniło tylko dawne marzenia Czarnogóry; dopiero teraz Czarnogóra będzie mogła rozwijać się należycie. Skutari zawsze zostanie czarnogórskiem. Król zakończył mowę okrzykiem: „niech żyje Czarnogóra!“

Następnie przyjmował na audjencji przedstawicieli państw bałkańskich, z którymi bardzo długo konferował.

LONDYN, 25 kwietnia, (wł.) — Nota cyrkularzowa, jaką Austrija wystawiła do wielkich mocarstw, brzmi jak następuje: Austro-Węgry nie mogą pozwolić, by sytuacja, wytworzona przez zajęcie Skutari przez Czarnogórze pozostała taką, jak jest obecnie ponieważ naruszony jest honor wielkich mocarstw, przeto Austrija zaprasza mocarstwa do powzięcia postanowień, jakie środki mają być zastosowane, aby ten honor przywrócić.

Nota oświadcza dalej, że w razie gdyby mocarstwa nie dały natychmiast odpowiedzi, to Austro-Węgry na własną rękę przedsięwzięć odpowiednią akcję, aby zmusić Czarnogórze do oddania Skutari i aby postanowienia wielkich mocarstw były poszanowane.

WIEDEN, 25 kwietnia, (wł.) — W kołach urzędowych austrjackich twierdzą, że sytuacja, wytworzona przez zajęcie Skutari jest bardzo niebezpieczna, ponieważ nie tylko Austrija, lecz cała Europa została zawikłana w tę sprawę. Kola te są zdania, że najbliższą troską Europy jest zmusić Czarnogórze do oddania Skutari.

PARYZ, (wł.), 25 kwietnia. Dzisiejsze „Echo de Paris“ pisze, że ambasadorowie austrjacki i francuski jeszcze wczoraj otrzymali pełnomocnictwa do przedsięwzięcia kroków celem zmuszenia Czarnogórze do uległości woli mocarstw.

BERLIN, (wł.), 25 kwietnia. Dzisiejszy „Vorwärts“ w artykule, zatytułowanym „Cicho Austrija“ wzywa Austriję, aby swem postępowaniem z Czarnogórzem nie wywoływała wojny.

Telegr. własne.

„Now. Kur. Łódzk.“

Telegramy z nocy.

Strajk na Szląsku.

KATOWICE, 24 kwietnia, (wł.) — Obecnie strajkuje na Górnym Szląsku przeszło 80 tysięcy górników. —

Huty żelazne w okolicy Katowic rozpoczęły na nowo swoją pracę, gdyż uzyskały transport węgla. W wielu kopalniach pracują niżsi urzędnicy w miejsce górników.

Przedłożenie wojskowe.

PARYZ, 24 kwietnia, (wł.) — Dzisiaj w południe najwyższa rada wojskowa zajmowała się uzasadnianiem przedłożenia wojskowego o 3 letniej służbie wojskowej; po południu komisja wojskowa parlamentu obradowała nad 3 letnią służbą wojskową. Następnie rozpatrywano wniosek posła Reinata, który przewidywał zaprowadzenie ulg dla młodzieńców, utrzymujących rodziców.

Eksplzja w kopalni.

LONDYN, (wł.), 24 kwietnia. Wskutek eksplozji w kopalni Cinti-nati pod Pitzburgiem w północnej Ameryce, znalazło śmierć 120 górników, 70 trupów, które znajdowały się przy wyjściu do kopalni wydobyto.

Zbrojenia niemieckie.

BERLIN, 24 kwietnia, (wł.) Wobec nowego wysyłania kapitałów niemieckich zagranicę, aby tym sposobem uniknąć opłaty podatku narodowego na rzecz zbrojeń, kola państw rządowe oświadcza, że wszystkie kapitały, bez względu na to, czy znajdują się w Niemczech, czy zagranicą zostaną obłożone podatkiem narodowym.

Komisja finansowa.

PARYZ, 24 (4) — Komisja finansowa zbiera się 15 maja. W komisji tej przedłoży Pichon program pracy, która składa się z następujących punktów. 1) Podział długów tureckich na Turcję i państwa bałkańskie. 2) Sposób przeprowadzenia tego planu. 3) przyszłe losy przedsiębiorstw europejskich. 4) Sprawa odškodowań wojennych.

Zbrojenia niemieckie.

BERLIN, 24 (4) — Dzisiaj odbyło się poufne posiedzenie w komisji parlamentarnej, na którym obradowano nad nowymi zbrojeniami niemieckimi. Kanclerz dał wyczerpujące wyjaśnienie z obecnej sytuacji. W naradach brali udział tylko członkowie komisji, zaś inni posłowie byli wykluczeni. Uczestników tych narad zobowiązano do ścisłej tajemnicy o wynuszeniach kanclerza.

Telegramy południowe.

Strajk na Szląsku.

BERLIN, 25-go kwietnia, (wł.) — Do kancelarii parlamentarnej zgłoszono t. zw. krótkie zapytanie. Autorem jest poseł Sosiński. Zapytuje on kanclerza, czy wiadomem mu jest, że policja zakazała strajkującym górnikom na Górnym Szląsku zebrań. Zapytanie przyjdzie dziś pod obrady.

Zajęcie.

PARYZ, 25-go kwietnia, (wł.) — W Bordeaux przy odejściu pociągu przyszło z błahego powodu do ostrej wymiany zdań, a następnie do obelg czynnych pomiędzy dwoma Niemcami i jednym francuzem. Niemcy postanowili wnieść z tego powodu zażalenie do konsula niemieckiego w Paryżu.

O powiększenie armji.

PARYZ, 25 kwietnia, (wł.) — Rada wojenna złożyła komisji wojskowej w izbie deputowanych przedłożenie powiększenia armji niemieckiej, które zawiera wszystkie szczegóły zamierzonej reformy. Według brzmienia projektu, liczba żołnierzy w kompanjach piechoty i oddziałów technicznych ma wynosić 154 żołnierzy w każdej wewnątrz kraju i 220 na pograniczu. Także artylerja ma

być silnie wzmocniona. Liczba żołnierzy w baterjach konnych ma wynosić 192, w każdej baterji polnej 121 wewnątrz i na pograniczu. Baterja artylerji wałowej (fortecznej), składać się będzie z 132 i na pograniczu 176 żołnierzy. Projekt przewiduje również znaczne powiększenie floty napowietrznej i kawalerji. Liczba żołnierzy w pułkach kawalerijskich wynosić będzie po powiększeniu 810 żołnierzy.

Rekord lotniczy.

PARYZ, (wł.), 25 kwietnia. Lotnik Gilbert ustanowił nowy rekord wszechświatowy przestrzeni i czasu. Postanowił on odbyć podróż napowietrzną do Warszawy, lub Madrytu, stosownie do kierunku wiatru. O godzinie 5 rano wznosił się w Paryżu i poszybował w kierunku Hiszpanji. Po przebyciu Pirenejów, wylądował koło południa w Victorja, w Hiszpanji, po przebyciu 800 kilometrów drogi napowietrznej bez przystanków. Z Victorji udał się do Madrytu.

Choroba papieża.

RZYM, 25 kwietnia, (wł.) W stanie zdrowia papieża następuje ciągle polepszenie. Wczoraj chory spędził kilka godzin poza łóżkiem.

Demonstracje wszechświatniańskie.

PRAGA, 25 kwietnia, (wł.) — Wczoraj wieczorem przyszło znowu do demonstracji wszechświatniańskich. O godzinie 8 wieczorem zebrał się na ulicy tłum, złożony z 300 osób, który w kilka minut później wynosił już 1200 osób. Zaczęto śpiewać pieśni patriotyczne i bułgarski hymn narodowy „Szumi Maryca“. Pochód udał się w stronę muzeum narodowego lecz policja zastąpiła mu drogę i rozproszyła manifestujących. Wówczas część manifestantów zamierzała udać się do konsulatu niemieckiego, lecz policja zastąpiła im drogę i wywiązała się bójka. Cały szereg manifestantów poraniono. Dokonano bardzo licznych aresztowań.

Różne wiadomości.

— Co młode dziewczyny sądzą o mężczyznach. Czasopismo francuskie „Le Souf Parisien“ rozpisało ankietę z zapytaniem do swych młodych czytelniczek, jakie są najnieprzyjemniejsze błędy mężczyzn z czasów obecnych.

Nadeszło bardzo wiele odpowiedzi. Największym błędem u młodych

mężczyzn zdaniem dziewcząt jest egoizm, samolubstwo, które jest często powodem, że się nie chcą żenić. Na egoizm padło 10,000 głosów.

Za próżnością i niedbalstwem padło 7000 głosów, 6000 na rozpustę i karciarstwo, tylko 5000 kobiet uważało pijaństwo i nadużywanie sportu za największy błąd u mężczyzn.

O wiele mniej „głosów“ padło na niestałość, skąpstwo, nierycerskie postępowanie, zazdrość, złość, a na samym końcu na głupotę.

Natomiast zgodną jest opinja kobiet o pracowitości u mężczyzn.

Oczywiście znalazły się takie sufrażystki, które mężczyźni uważają za największe zło na świecie, ale te — na pociechę mężczyźni — nie mogą jeszcze wchodzić w rachubę.

Odpowiedzi Redakcji.

P. L. Jedynski. „Ostrzeżenie“ przesłaliśmy do władz. Może sz. pan przesyła swój adres, to uregulujemy wysyłanie „Kurjera“.

P. S. K. Niech pan się zwróci a sprostowanie do „Rozwoju“.

P. Józefowi Kozielskiemu. Pańskie rymy poszły do kosza.

Literat

udziela lekcji historii, literatury polskiej, historii polskiej i powszechnej — w domach prywatnych.

Oferty w redakcji Nowego Kurjera Łódzkiego sub. „Literat“

Profesor Śpiewu

(b. artysta opery)

zamieszkał w Łodzi i ma jeszcze parę godzin wolnych dziennie. Poberającym lekcje śpiewu udziela jednocześnie lekcji zasad muzyki, oraz historii muzyki. — Opracowuje repertuar operowy i salonowy.

Oferty do redakcji „Nowego Kurjera Łódzkiego“ pod „Profesor“ 81-0-1

„MATERNITE“

Prywatny Zakład

Ginekologiczno-Akuszeryjny

Doktorów

Z. Endelmana | O. Goldberga
J. Śląskiego | S. Janczewskiego
w Warszawie, ul. Boduena 5. 452-6

Teatr „SCALA“

W niedzielę, dn. 27 i w poniedziałek dn. 28 kwietnia

AMERYKANIE

ARTUR i NELLY NORTON

zadziwiające cuda malajskich i egipskich czarodziejów i tybetańskich lamów. Między innymi pokazane będą:

Niezwykły cud Dafmy. Pan Norton wskaże godzinę, chociaż byłoby daleko wcześniej lub później i tę właśnie godzinę będą wskazywać wszystkie zegarki u publiczności, nawet gdyby stała

Powódź w zaczarowanym królestwie, doświadczenie bez współzawodnictwa. **Durge** — latające pianino wraz z Nelli Norton. **Pieczara kairów** — 10 minut w królestwie ptaków. **Zadziwiający** Pan Norton jednocześnie: na scenie, w Łrzesłach i w galerji. **Tajemnica posyłka podziemna.** **Hiszpańska inkwizycja** z żywym zwierzętami. **Zaczarowany młyn** i rajska fontanna i wiele innych obrazów.

Tylko dwa występy cudów, zagadkowo zdumiewające egipskich

według zupełnie nowej metody, bez czarnych dekoracji, stolików mechanicznych i krzesel przy zupełnym oświetleniu, dlatego też wzbudzają ogromne zainteresowanie. Każdy występ składa się z 3-eh oddziałów według nowego programu. Podczas antraktu przygrywa orkiestra. Początek o godz. 9-iej wieczorem. Bilety do nabycia w kasie Teatru od 11-3 po poł., i od 6-9 wieczorem, a w dniu przedst. od godz. 11-2 i od 5 do końca przedstawienia. Szczegóły w afiszach i programach. Dyrekcja zastrzega sobie prawo zmiany numerów.

1719-3-1

Zarządzający: LOURET.

Gotujcie na gazie!

**Czysto,
Wygodnie,
Hygienicznie,
Tanio.**

**Gazowe kuchnie w wielkim wyborze na składzie.
Gazownie miejskie w Łodzi, Targowa 34.**

**N
A
P
O
L
E
O
N**

WSPANIAŁY UPOMINEK

Jesteśmy w posiadaniu kilkudziesięciu egzemplarzy wspaniałego albumu

NAPOLEON

(legjony i Księstwo warszawskie)
w opracowaniu Ernesta Łunińskiego

Okolo 500 ilustracji.

Cena księgarska **rb II**, prenumeratorzy „Kurjera” nabywać mogą po

rb. 5.50.

Album obejrzyć można w administracji „Kurjera” ul. Zachodnia 37.

**N
A
P
O
L
E
O
N**

Przedstaw: Dystylarnia, F. Jankowski, Warszawa, Marszałkowska 130.

r439-1

Stowarzyszenie

Majstrów Fabrycznych

w Łodzi, (Nowy Rynek № 6). Tel. 19-74.

rekomenduje fachowców

do wszystkich działów przemysłu fabrycznego.
Godz. biurowe od 9 i pół rano do 12 w południe.

Rozkład pociągów

zimowy od dnia 1-go października.

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odchodzą z Łodzi: a) 12.15, b) 6.55, c) 7.20, d) 10.00
e) 12.5, f) 1.50, g) 3.45, h) 6.10, i) 8.55.
Przychodzą do Łodzi: j) 4.37, k) 7.22, l) 9.35, m) 10.40
n) 1.00, o) 4.35, p) 6.15, q) 8.08, r) 11.00.

Kolej Warszawsko-Kaliska.

Odchodzą do Kalisza: o godz. 7.55, 12.24, 4.39, i) 6.13,
do Warszawy o godzinie 11.01, 12.34, 5.30.
Przychodzą z Kalisza: o godzinie 10.51, 12.22, 5.20, 9.50,
z Warszawy o godzinie 12.14, 4.26 6.08.

Kolej Obwodowa.

Odchodzi ze stacji Łódź-kaliska do Stotwin a godzinie 6.20,
ze Stotwin do st. Łódź-kaliska przychodzi 7.12. Odchodzi ze st.
Łódź-kaliska do Kozuszek 1.11, przychodzi z Kozuszek do stacji Łódź-
kaliska o godz. 7.46.

UWAGI. Godziny, wydrukowane tłustym drukiem oznaczają
czas od godz. 6 wieczorem do 6 rano.
Pociągi oznaczone literami b), e), h), l), o), r) są bezpośred-
niej komunikacji z Warszawą.

Pociągi oznaczone literami a), c), h), k), m), p), łączą się
z pociągami kolei Kozuszek-Skarżysko.

Teatr „URANIA”.

Program od 16 do 30 Kwietnia.

Nowości Nowości

NORMAN SCOTT AND MISS ALICE

Nadzwyczajny akt z chorągiewkami.

ROSE AND MELFORD TRIO.
Angielskie Śpiewy i Steap tancerze

THE 5 MORREYS.
Zdumiewający parterowi akrobaci na trampolinie.

DUET WESOŁOWSKICH
Duet Kozacki. Nowe-tańce Nowe dekoracje.

GIUSEPPE MANOLI
Nastawowca dźwięków i imitator zwierząt.

RUTH HELLINGEN.
Artystka z Królewskiego Teatru w Monachium.

GUSTAW WIRZEN.
Słynny pogromca zwierząt. Ze swoim tresowanym nad podziw Olbrzymem niedźwiedziem Bobi.

DUET KAGANOF.
Znakomity rosyjski duet charakterystyczny.

ELSA GIBSON.
Duńska Subretka.

URANIA BIO
Nowa serja obrazów.

Po skończeniu przedstawień w Teatrze pod werandą

Kabaret „Maxime”

20 numerów zupełnie odrębnych. Osoby mające bilety do Teatru z 1 rzęd. za wejście do Kabaretu nie placą.

Wydawnictwa Księgarni I. I. WANKOWICZA

Petersburg, ul. Italska Nr. 15-229.

**Tajemnicza siła wma-
wiania.** Jak zmusił otaczających
do uległości pańskiej woli. Samou-
czek hypnotyzmu według Fla-
uera i Tarchanowa. **Cena 2 rb.
50 kop.**

**Hypnotyzm i wma-
wienie.** (Leczenie chorób).
Dzielo prof. Grosse. Tłuma-
czenia D-ra S. Jerszowa. **Cena
2 rb. 50 k.** Niniejsza
książka prof. Grasse, znakomi-
tego neuropatologa Francji za-
wiera ściśle naukowy i zasad-
niczy pogląd na hypnotyzm,
praktyczną ocenę faktów i zja-
wisk z tej dziedziny oraz wła-
sne jego poglądy i wnioski.

Języki: francuski, nie-
miecki, angielski, łaciński, pol-
ski, hiszpański, szwedzki, fiński,
włoski—każdy ma prawo grun-
townie poznać (prawdła, roz-
mowę, czytanie i pisanie bez
pomocy nauczyciela w przeciągu
2-3 miesięcy a nawet i zdo-
ności), według najnowszych
podręczników. Tysiące osób
różnych warstw nadesłało nam
podziękowania i pochwały postępy
gwarantujemy zwrotem pienię-
dzy do 3 miesięcy. **Cena:** za
1 podręcznik i r. 27 k. za dwa—
2 r. 23 k. za trzy—3 r. 16 k.,
za cztery—4 r. 05 k. z przesyłką.

**Dokładny słownik wy-
razów obcych,** wchodzących
w skład języka rosyjskiego. Du-
ży tom wielkiego formatu. Kil-
kaset tysięcy wyrazów. **Cena
3 rb. 50 kop.** Według spra-
wodania gazet książka ta jest
bardzo cenną i powinna się
znależeć u każdego; w porówna-
niu z objętością tego wyda-
nietwa cena jest bardzo przy-
stępna.

**Apteczka lecznicza.
Domowy przyjaciel.** Le-
czenie różnych chorób bez po-
mocy lekarza. Hygiena. Alfa-
betyczny wykaz najważniejszych
środków. sposoby ich przygo-
towania i użycia. **Niezbędna dla
rodzin. Cena 1 rb. 75 kop.**

Hygiena piękności.
Sztuka być pięknym; rady i
wskazówki w celu podtrzy-
mania piękności i zdrowia czło-
wieka. **Cena 1 rb. 50 kop.** Oo
to jest piękność? Buduar świa-
towej kobiety. O wannach i
masaż. Kąpiele. Hydroterapia

Zamówienia wykonywują się po otrzymaniu należności,
a także za zaliczeniem. r709-12-1

i przyrządy. Mycie twarzy.
Cera twarzy i zmarszczki; pie-
legnowanie ciała. Hygiena twa-
rzy. Liszaje. Kosmetyki, per-
fumy i t. p. **Odzież, obuwie.
Kilka rad dla kobiet.**

**Książka kucharska.
Przewodnik gospodini.**
Podręcznik traktujący o sposo-
bach zmniejszenia wydatków w
gospodarstwie. Przeszło 3000
przepisów i dyspozycji obiadów
mięsnych i postnych. Wielki
tom, duży format. **Cena 3 rb.**

**Droga do szczęścia.
Jak trzeba żyć.** Dzieła D-ra
Filozofii F. Kirohnera. **Cena
1 rb. 75 kop.** Prof. stara się
dowieść, jak możemy pogodzić
sę z życiem i w czym znaleźć
pociechę i osłode, które daje
nam natura, sztuka, czytanie,
przyjazd, ognisko domowe, re-
ligja, praca i spoczynek, ukazu-
jąc jasną przyszłość człowie-
ka. Cała książka zawiera otu-
chę do życia. Poglądy trzeźwe
przedstawione są tak jasno, że
książka ta jest niezbędną dla
każdego i pożytek mu przynie-
sie.

**Elektryczność wszę-
dzie na usługi wszyst-
kich i dla każdego.** Przy-
stępnie opisane zasady o elek-
tryczności, elementach i t. d.
Urządzenie akumulatorów, ele-
mentów, suchych baterji; jak
urządzić oświetlenie elektrycz-
ne za pomocą elementów, urzą-
dzenie telefonów i dzwonków
elektrycznych. Dokładne obli-
czenia, rysunki i t. p. Małe
dynamo-maszyny, motory elek-
tryczne. Galwanoplastyka, zło-
cenie, srebrzenie; urządzenie
telefonu sposobem domowym.
Cena 2 rb. 50 kop.

**Dokładny zbiór wzor-
ów listów i dokumen-
tów.** Książka niezbędna dla
wszystkich. Wzory podań,
oświadczeń i odezów, ogłoszeń
do Sądów Okręg. i Pokoju. Te-
stamenty, kontrakty, umowy,
zobowiązania, warunki, zlece-
nia, pełnomocnictwa, atestacje,
wekale, listy zastawne, poświad-
czenia, korespondencja handlo-
wa i cyrkularze. Zbiór wzorów
wszelkiej interesowej i handlo-
wej korespondencji listów i t. p.
Cena 2 rb. 50 kop.

Laboratorium chemiczno-techniczne i fizjologiczne

„Zjednoczonych chemików”

w Łodzi

ul. Średnia 20, róg Solnej

pod kierunkiem Inżyniera DOMINIKIEWICZA

Analizy chemiczne dla wszelkich dziedzin
przemysłu włókiennego.

Analizy produktów spożywczych.

Analizy wydzielin (mocz, płwocny i t. d.)

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Biuro porad technicznych dla przemysłu
włókiennego. Porady chemiczne. Przepisy.

(Udzielanie porad od godz. 4 do 8 po poł.)

W niedziele laborat. otwarte od 12 do 2-jej.

Wydawnictwa GEBETHNERA i WOLFFA.

NOWOŚCI

NOWOŚCI

Zygmunt Wasilewski

Myśl przebudowy

Rozmowy z młodym przyjacielem.

Jest to jakby program szerokiej działalności wychowawczo-politycznej, mającej na celu przyobrazenie narodu i wzbogacenie jego moralnego oraz materialnego dorobku, skreślony świetnym stylem i odznaczający się zarówno niezwykłą przenikliwością sądu, jak i trafnością wskazań. Cena rb. 1.20

Foerster. Fr. W., prof. dr.

Wychowanie człowieka.

Książka dla rodziców, nauczycieli i kapłanów.

Rozgłośne i wyczerpujące dzieło to najznakomitszego pedagoga współczesnego stanowi niejako encyklopedję wychowawczą, niezbędną w każdym domu. Przełożone i opatrzone przypisami polskimi przez prof. W. Osterloffa, obejmuje około 650 stron tekstu większego formatu. Cena rb. 3.50 w opr. 4.20

Antoni Potocki.

Polska literatura współczesna.

(Tom I 1860—1890), Tom II (1890—1910).

Dzieło niniejsze zostało nagrodzone przez Kasę im. Mianowskiego z funduszu im. Pileckiego jako praca „ku pożytkowi publicznemu” drukiem ogłoszona.

Pisana z wielkim talentem, żywo i barwnie, książka ta czyta się nie jak suchy traktat naukowy, lecz jak dzieło, stanowiące samo w sobie cenny nabytek literatury pięknej w najlepszym stylu. Cena za 2 tomy rb. 5. w opr. rb. 6.60.

782-2 Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Secznica i wzorowa kuźnia dla koni

pod kierunkiem lekarzy-specjalistów tutejszego garnizonu i lekarza wet. S. Wolmana

LESZNO 34.

Otwarta od 10-ej do 1-ej i od 4-ej do 6-ej po poł. Otwarcie lecznicy 25 b. m. r792-0

Lecznica Widzewska

lekarzy specjalistów dla przychodzących chorych.

Główna 51, róg Widzewskiej. Telef. 30-83.

Choroby dzieci i wewnętrzne Dr. Kerschner od 10 i pół do 12 i pół rano
Choroby wewnętrzne i dzieci Dr. Fried od 6 do 8 pp.
Chirurgja Dr. Kaufman od 3 do 4 i pół pp.
Choroby kobiece i akuszerja Dr. Szykret od 1-2 pp.
Choroby weneryczne i skórne Dr. Langhard od 1 i pół do 3 pp. i w środy i soboty od 8 i pół wiecz.
Choroby oczu Dr. Goldstein-Poljak od 6 do 8 pp.
Analizy krwi, wydzielin i moczu. — Szczepienie ospy. — Badanie mamek.

Porada 50 kop.

Pierwsza Lecznica Lekarzy Specjalistów dla przychodzących chorych

45. Piotrkowska 45 (róg Zielonej).

Wewnętrzne i nerwowe Dr. I. Szwarcwasser od 10 — 11 i 4 i pół. — 5 i pół w niedzielę od 10—11.
Choroby skórne i weneryczne Dr. L. Prybulski W niedz., wtór., czwartki, piątki od 1-2. Poniedziałek, środa, sobota od 8-9 wiecz.
Choroby dzieci Dr. I. Lipszyc. Codziennie od 1-2 pp. Choroby chirurgiczne Dr. M. Kantor. Codziennie od 2-3. Choroby kobiece Dr. M. Papierny. Codziennie od 3-4. Choroby oczu Dr. B. Donchin. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 9-10 rano. Niedziela, piątek, sobota od 1-2 po południu. Choroby nosa, uszu i gardła Dr. C. Blum. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 1-2. Piątek, sobota, niedziela od 9-10 rano

Analizy krwi, wydzielin moczu. Badanie mamek. Porada dla niezamożnych kop. 50

Specjalista chorób wenerycznych, skórnych i dróg moczowych

D-R S. KANTOR,

Piotrkowska № 144, róg Ewangelickiej
Telefon 19-41.

Gabinet Roentgenowski (Prześwietlenie i fotografowanie wnętrza ciała promieniami Röntgena), Światłolecznicy (choroby skóry i włosów) i Laboratorium lekarsko-kosmetyczne. Badanie krwi na Syfilis i leczenie Salvarsanem (Ehrlich-Hata 606). Gabinet elektroterapeutyczny (Masaż wibracyjny i pnenmatyczny podług prof. Zabłudowskiego — niemoc płciowa). Godziny przyjęcia: 8-2 rano i 5-9 pp. Dla pań osobna poczekalnia. r2521-0-1

Dr. Litmanowicz

Krótką 12., (tel. 18-61)
Choroby: nerek, pęcherza, cewki i t. d.
Godziny przyjęć: do 10 rano i od 4-7.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. M. Papierny

Akuszer specjalista chorób kobiecych.
Przyjmuje do 11 rano i od 4 i pół pop do 6 i pół po południu.
Ulica Południowa 23
Telefonu № 16-85.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. Helman

Mikołajewsko 4 tel. 16-00
powrócił.
Choroby uszu, nosa, i gardła.
godz. przyjęć: 10 — 12 r. 5 — 7 p.p.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. Marja Szapiro-Aronszta

Cegielniana 25.
Choroby żołądka, kiszki, i przemiany materji Analizy ierkarskie
(Badanie moczu, kała, zawartości żołądka płwociny, krwi. Badanie krwi na syphilis typhus). Przyjmuje do 10 rano i od 3-7 po poł. r787-1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. med.

Samuel Liniecki

Lekarz chorób wewnętrznych i nerwowych (serca, płuc i przemiany materji)
Zawadzka 16, wejście z Wólczańskiej 2.
Godziny przyjęć od 3-ciej do 5-ej.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Doktor med.

Bolesław Kon

Choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne
ul. Piotrkowska 56.
Przyjmuje do 11 rano i 4-7 po p.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. Leyberg

Weneryczne, płciowe i skóry od 10-1, 6-8. Niedziela i święta od 8-1.
Dla Pań-5, poczekalnia od dzielnia.
Krótka 5, tel. 26-50

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Choroby skórne, weneryczne i niemoc płciowa.

Dr. Lewkowicz

Przy syphilisie stosowanie prep. „606” i „914”. Leczenie elektrycznością i masażem wibracyjnym.
Konstantynowska 12 obok teatru Selina.
do 9-1 i od 6-8. dla pań od 5-6 w niedzielę od 9 do 3. 2701-0

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. B. Rejt

SREDNIA № 5.
Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu Salvarsanem Ehrlich-Hata „606” i „914” (wśródżylnie). Leczenie elektrycznością (elektroliza) i masażem wibracyjnym. Przyjmuje od 9-1 i od 4- w niedzielę od 9-2 po południu. Dla pań osobna poczekalnia.

Firma egz. od 1885 r.

Konkurencja!

Nowomiejska Nr. 6.

Największy wybór męskiego, damskiego i dzieciennego obuwia, własnego wyrobu z najlepszych zagranicznych skór, najnowszych fasonów, po cenach najniższych

A. I RZESZKOWSKI

proszę się przekonać.

Nowomiejska № 6.

Wydawnictwa GEBETHNERA i WOLFFA

Nowości Belletrystyczne

Jan Łada

Lucifer

Cena rb. 1.50

Henryk Piątkowski

Reduta

Cena rb. 1.60

POEZJE.

Zdzisław Dębicki

Wybór poezji

Cena rb. 1.35

Bronisława Ostrowska

Aniołom dźwięku

Cena rb. 1.35

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Dr. L. Klaczkin

Konstantynowska II.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
Przyjmuje od 8-1 rano i od 5-8 wiecz. Dla pań od 4-5 po południu

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Lekarz Dentysta

Piotr

Włodarski

Piotrkowska 113, m. 13
Przyjmuje od godz. 9-ej do 1-ej i od godz. 3-ej do 7 i pół wieczorem. 11

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. L. Prybulski

POŁUDNIOWA № 2.
Telefon 18-59

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska) weneryczne, moczopłciowe i niemocy płciowe. Leczenie syphilisu Salvarsanem „Ehrlich-Hata 606” i „914” wśródżylnie.
Leczenie elektrycznością i masażem wibracyjnym.
Przyjmuje: chorych od 8-1 rano i od 4-9 po poł. pań od 5-6 po poł. Dla pań osobna poczekalnia.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mleczarnię,

Jedną z pierwszorzędnych, z obiadem

SPRZEDAM.

Gotówka potrzebna od 2,500 rb. Oferty „Kurjer Łódzki” pod „F. F. 500”. 1725-3

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pięgi, opaleniznę, plamy przyszcze, wagi usuwa radykalnie i udelikatnia cerę.

KREM.

Cena za słoik 50 kop. i 75 kop. Żądać tylko w składach aptecznych. Nawrot 54 i Konstantynowska 75.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Szukam zdolnej

sprzedawczyni

do filji piekarskiej. (Izraelitke) Wiadomość: Konstantynowska № 44, u E. Kellera. 1727-3-1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dr. Rabinowicz

CHOROBY GARDŁA, NOSA i USZU.
3. Zielona 3.

Dr. med. Z. Golc

choroby skórne i wener.
ul. Mikołajewska № 18
Telefonu № 2060.
Godz. przyjęć od 9 do 12 i od 4 i pół do 7 i pół w. w. w. Niedziela i święta od 9 do 12 i pół. r760

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ogłoszenia drobne:

A) Kredens, stół, krzesła, łóżka materace, szafy, otomane, biurko, bibliotekę, umywalkę, lustro, garnitur salonowy, obrazy, wyprędam bardzo tanio wyjeżdżając. Nowo-Cegielniana 6-7 front. 1642-10

A) akuszerka-masażystka przyjmuje chore, udziela porad; błędny następstwo. Piotrkowska 223-19. r793-12

D) o sprzedania chart biały, siołta iaty. Szosa-Pabjanicka, fabryka Klejna. 1724-1

M) łoda panienska ukończywszy kurs buchalterji i korespondencji i Mantinbanda, pragnie przyjąć posadę. Warunki skromne. Oferty w Adm. Kurjera pod „Pragnię”. 1710-3

O) iów pensjonat „Serdeczna” otwarty 1 Maja. Wiadomość w Warszawie, Miodowa 8 m. 30. r632-4

O) ficyna murowana z placem do sprzedania ul. Polna № 43 Koszary. Wiadomość na miejscu. 1731-3

O) rganizuje komplety w różnych godzinach. Kurzy przygotowane na świadectwa: nauczycielskie, aptekarskie, rangę i t. p. Mikołajewska 22-9. 1694-7

P) otrzebna dziewczynka w wieku 14-16 lat do dziecka. Wiad. ul. Rkaterynburska № 20 u Czeredzińce. 1730-3

P) otrzebny podręczny na robotę galanterijną do szewca, Radogoszcz, Brajera № 12. 1711-3

Z) akład fryzjerski do sprzedania po felerze w dobrym punkcie, egzystujący 30 lat. Wiadomość w administracji. 1722-3

Z) ożądowo-chorem, w różnych objawach ich dolegliwości (katar żołądka i kiszki, obstrukcja, zawroty głowy, gazy, zgaga i t. p.) wskazać skuteczny środek domowy. Zapytania listowne z dołączeniem marki na odpowiedź, nadsyłać do Biura Ungra, Wierzbowa 8 w Warszawie sub „Zdrowie”.

Z) aginał № dorożkarski 184 Łaska- gorzowi Olas, Radogoszcz, Profesorska 15. 1728-3

Z) aginał paszport, wydany z gminy Gospodarz, pow. łódzkiego, na imię Józefa Ławika. 1723-3

Z) aginał paszport, na imię Antoniego Pawlaka, wydany z gm. Karzów, pow. kolskiego, gub. kaliskiej.

Z) aginał paszport, wydany z gm. Hartupie Małe, pow. sieradzki, gub. kaliskiej, na imię Jana Młcar-ka. 1699-3

Z) aginał paszport, wydany z gminy Dalików, pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej, na imię Marjanny Król. 1726-1

Z) aginał paszport, wydany z Łęczycy, gub. kaliskiej, na imię Frieda Ziela. 1729-3

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX